

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an ..... 4 coroane.
 Pe o jumătate de an ..... 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe a 11-a, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un fir garmond prima dată 14 bani, a doua oară 12 bani
 a treia oară 10 bani.

Procesul „Foi Poporului”

(„Darul de Paști”)

Cluj, 21 Nov. 1902

„Foi Poporului” i-a fost dat, ca să înceapă hora în seria cea nouă de procese intentate nouă. Și a început-o în mod vrednic, căci redactorul „Foi Poporului” și autorul schiței biografice a martirului Ioan Buteanu, reprodusă în „Darul de Paști” după prima publicare în 1897, Victor Lazăr a fost condamnat la 4 luni temniță de stat și 600 cor. amendă în bani, în cas de neavere încă 1 lună temniță.

Procesul s'a petrecut în sala noului palat de justiție, care promise a deveni în era „blândului” Széll un loc de întâlnire frecventă, deși involuntară, pentru Români. Acusator public a fost dl Ludovic Daniel (fratele comerciantului din Sibiu), fost ofițer în activitate apoi reintors pe cariera, numită la noi „a dreptului”. President de tribunal dl Szentkereszty, cunoscut din toate procesele noastre de presă. Jurații, burghezi clujeni: comercianți și industriași. Apărător dl Dr. Cassiu Maniu, care cu o rară abnegație, chiar și la noi, a luat și ia sarcina ingrătă de-a apela la dreptate pentru jafurile sistemului de astăzi.

Locul rezervat pentru public s'a umplut în curând.

După ce se ia, cu ajutorul tâlmaciului, naționalul acusatului, se cetește

„). Translatorul e un tânăr avocat, Dr. Tauber, trăit în Bucovina, care deși pare a nu afla câte-odată curând termenul pentru o espre siune românească — de vină e Olujul — a fost foarte conștientos în traducerea celor spuse de acusat. O singură dată pare a fi greșit, după

lista juraților. Doi jurați, profesori de universitate, cari nu s'au prezentat, s'unt pedepsiți de tribunal cu câte 50 coroane. Să se afle oare în Cluj și oameni, cărora să le fie genante astfel de procese?

Nici apărătorul, nici procurorul nu uzează de dreptul de-a excepționa pe vre-unul dintre jurați.

Urmează citirea actului de acuză, în care procurorul, pe baza unor pasagii smulse din schița biografică, vrea să dovedească, că toată tendința autorului a fost îndreptată într'acolo, ca să ațite pe Români la ură contra naționalității — une ori zicea națiunii — maghiare. După citirea actului de acuză a urmat citirea întregii biografii, tradusă în limba maghiară. Răutaciosul de traducător nu s'a îndestulit, că a fost silit să redese românește titlul complet al broșurei cu pricina, dar toate numele comunelor și al Transilvaniei le a lăsat românește, așa că bietul notar al tribunalului a fost silit să facă deprinderi involuntare de silabire românească, având îndreptător pe presidentul tribunalului.

Nota hazlie a petraectării.

Urmează interogatorul acusatului. Acesta constată dela început, că întreaga schiță e pur istorică, și nu articol de agitație. Cu „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 de ani în urmă”, tom. II., de George Barițiu, cu memoriile lui V. Moldovan în mână, dovedește, rapoartele folior din Oluj., dar e mai verosimil, că acestea într'adins au întortochiat lucrul, când scriu, că între Maghiari și Români acum n'ar mai fi conflicte, după părerea acusatului, care într'adevăr a accentuat, că în schița incriminată nu se spune nimic, că ar exista acum conflicte între Maghiari și Români.

oă în cele scrise de el a citat numai fapte istorice. Constată, că aproape fiecare pagină din istoria Românilor până la 1848 e o dovadă de asuprirea, căreia i-au fost supuși Români din partea Maghiarilor. Reproducerea faptelor istorice nu poate constitui act de agitație contra unei naționalități, mai ales și în cazul de față, în care autorul nu se provoacă de loc la prezent, ci prezintă cetitorilor o pagină din tristul trecut al Românilor. Că autorul a aflat de lipsă să dea și istorie cetitorilor „F. Poporului” se esplică din însăși tendința aceastei foi populare: de-a instrua pe Românul dela sate și de a-i prezenta trecutul trist, ca atât mai mare să i fie rivna pentru înaintare, ca atât mai curând să ajungă pe celelalte naționalități pe terenul cultural și economic.

Terminându-și acusatul cele spuse dez întrerupt de întrebări de ale presidentului, care voia să-l aducă cu tot-dinadinsul la declarațiuni de actualitate, apărătorul cere sistarea procedurii, fiind cas de prezoriere, căci schița incriminată a fost tipărită deja în 1897. Procurorul se desvinovățește, că n'a incriminat schița din 1897, pentru-că i-a scăpat din vedere. Dacă ar fi să cetească toate produsele de presă scrise românește și nemțește, ar trebui să fie cel puțin cinci, cari să se coupe numai cu acestea.

Se statorește textul întrebării, ce trebuie să se pună juraților, apoi urmează vorbirea procurorului. Declară, că foarte fără plăcere (!) se simte în procese de presă, pentru-că dorește pacea. Aceasta o zădărnicesc „agita-

FOITA.

Poesii populare.

Din Sebeșul-săseșc.

Comun. de Ioan Lămbean, june.

Păsărică păsărea
 Spune-i tu la maica mea,
 Să-mi trimit-o cărticea,
 Să mă mai mângăiu cu ea.
 Maică măiculița mea
 Mai bin' de nu m'ai avea,
 Decât să trăesc așa;
 Mai bin' nu m'ai fi avut,
 Să trăesc tot cu urit.
 Frunză verde ici-colea
 Cum aș scrie-o cărticea,
 S'o trimit la maica mea,
 Să se mângăie cu ea,
 Să se mângăie de dor,
 Că și eu numai nu mor,

So cetească câte-odată,
 Să nu fie supărată,
 Că eu s'unt supărat rău,
 Știe numai Dumnezeu.

Din Cebea.

Comun. de Petru Indreiu.

Foaie verde cucuruz,
 Fetele din dealul bun
 Au perdut plăcinta-n drum,
 Ele n' seamă n'or băgat
 Că feciori o-au aflat.

Fetele din valea mică
 Nu știu face mămăligă,
 Când pune oala la foc,
 Se duce de dă la porc,
 Porcu-apucă a guița,
 Fata n'cepe a cânta.

Nici eu gândul n'am gădit
 Cine drac m'o ciufulit,
 Rădăcina dintre cepe,
 Și urita dintre fete.

Foaie verde de georgină
 Fata moșii e 'n grădină,
 Culege la strugurei
 Așteptând drăguțul ei.

Din Vrani.

Com. de George Munteanu, corist.

Vai de cel care iubește
 Iubește și năpustește,
 Cu dorul se prăpădește.

Cine n'are dor sub soare
 E ca apa de pe mare,
 Lină și ou stimpărare.

Dorul mândrii cu al meu
 Să-l astringă Dumnezeu,
 Și să-l facă un păreu,
 Păreș cu apă reor,
 Cine-o bea de dor li trece,
 Dar' de-o bea și vr'un urit
 S'aud mâne c'a murit.

torii. În deosebi în »Părțile ardelen-
decurge o continuă agitație contra sta-
tului unitar maghiar, contra limbii ma-
ghiare, limba statului. Asta o face mai
ales o parte dintre Români. Autorul
scrișii încă e unul dintre acestia. In-
treaga scrișă 'i-a servit numai de pre-
text, ca să prezinte cât mai multe cru-
zimi comise de Maghiari în contra Ro-
mânilor. Dar' de cele comise de ace-
stia contra Maghiarilor nu spune nimic.
Căre pedeapsă oă mai aspră a acuza-
tului. — Publicul din sală, deși în ma-
joritate străin, a rămas pasiv la vorbi-
rea procurorului.

Acusatul protestează din nou con-
tra insinuării procurorului, oă ar fi ur-
mărit agitarea Românilor. Activitatea
lui Buteanu s'a desfășurat mai ales în
luptele din 1848/9, deci mai ales mo-
mente din acel timp a trebuit să scoată
la iveală din viața lui Buteanu. Roagă
pe jurași să nu se lasse ademiniți de
insinuările procurorului, ci să pronunțe
un verdict achitător, căci aici e vorba
de istorie și nu de timpul de față. Ce-
dează apoi cuvântul apărătorului.

Vobește apărătorul: calm, dar'
oald și convingător. El zice:

Dedușiunile procurorului numai
așa pot ave consistență, dacă am ad-
mite, oă legislatorii cap. VI. privitor la
delictele de presă, n'au avut în vedere
principiul cel mai înalt legislativ: res-
pectarea adevărului pentru a menține
în demnitatea sa actul lor legislativ. E
foarte trist lucru, când di procuror în
loc să caute la capitolul acesta și să ni-
zuească a se ocupa cu cazul concret, se
avântă pe platurile istoriei, despre care
poate ști, oă nu poate vorbi ca autori-
tate istorică în comparațiune cu un G.
Barif, membru al unei academii cele-
bre și autor al unor opuri atât de va-
loroase științifice. Tot ce aduce despre
statul ungar n'au valoare absolută, pen-
tru-că una din două: statul sau este sus-
ținut prin idealuri comune, sau prin forță.
Dacă e susținut prin idealuri, trebuie să
recunoască, oă cel mai înalt ideal este
cel al umanizării, față de care trebuie
să tacă ambițiile egoiste maghiare, cum
sunt ambiția de rasă, ambițiile istorice.
Tot atât de eronată este procedura pro-
curorului, când se avântă ca critic lite-
rar și carăși dintr'un teren foarte pu-
bred și lui necunoscut vrea să-și inar-
meze acuza. Căci ori-și-ce om loial ou-
getător poate vedea, oă scrișia biografică
incriminată este un operat solid făcut,
cu cea mai perfectă legătură logică. Ast-
fel argumentarea procurorului și din
punctul acesta de vedere este nulă și
foarte natural, oă dacă ar celi d-nii ju-
rași de sute de ori pasagiile incriminate,
n'ar putea sfia agitație, afară de aceea,
oă toate sânt reproduse pe basă știin-
țifică-literară, precum am documentat.
Toată procedura procurorului ne umple
cu fiori și groază, oă ear' vor veni tim-
purile, când oamenii se omorau pentru
o literă, sau pe timpul Arianilor, sau
când martirii adevărului Galileo Galilei
era aproape să plătească cu viața enun-
țarea unui adevăr, ear' Giordano Bruno
a fost tirit pe șafot pentru sf. drep-
tate. Cine vrea să fie om cult, trebuie
să știe istoria, trebuie să-și plece capul
înaintea ei, nu să submineze cu acușe
de acestea activitatea istorică-literară.

Pe d-voastră, dlor jurași, numai la aceea
vă fac atenși, oă ocupându-vă mai se-
rios cu istoria ca di procuror, în fine
să ajungeți la convingerea, oă civilizația
mai mult are să mulțumească dreptății
și iubirii de-apropelui, cari ambele co-
mandă, ca cetățenii unui stat să nu fie
oprimați, ci să aibă parte perfect egală
întru toate în ori-și-ce bunuri sociale.
Asta e iubirea adevărată, nu cea pro-
pagată de di procuror cu lauda limbii
și națiunii maghiare. Ca oameni civili-
zați veți fi știind deci, ce este dreptatea
și iubirea despropelui și văzând cu
ochii, oă este de nevinovat acuzatul, vă
veți ține de datoria culturală a-l
achita.

Mai declamă procurorul câteva
frase, dovedind oă nu-l poate urmări pe
apărător pe terenul științific, unde a ri-
dicat discuția, și presidentul dă jurașilor
instrucția obișnuită, cerând să-și tragă
bine seama, dacă nu cumva autorul n'a
făcut istorie adevărată, ci sub masca
acesteia a căutat numai să agite. Ear'
afurisea de »tendență»!

Jurașii se retrag, ca după câțva
timp presidentul lor să enunțe, oă cu o
majoritate mai mare de 7 voturi îl află
vinovat pe acuzat.

Tribunalul statorește în vederea,
oă nu sânt momente agravante, ci aten-
nuante, în deosebi oă acuzatul n'a mai
fost pedepsit până acum și publicarea
din »Darul de Paști» e o reproducere a
celor scrisori de acuzat în 1897, pedeapsa
anunțată la început.

Procurorul se declară mulțumit cu
pedeapsa dictată.

Apărătorul anunță oș de nulitate
pe basa §. 885, punctul 1 lit. a. c. și pt.
3, fiindcă nu s'a constatat act punibil, nu
s'a dat drum faptului prescrierii și nu
s'au ținut cont de toate momentele aten-
nuante.

Procurorul cere, ca arestatul să fie
numai decât definit. Asta din moti-
vul, oă fiind pedeapsa grea și pedepsit-
ul om inteligent (inteligent ember), care
simte mai tare greutatea ei, nu e es-
clusă posibilitatea, ca să se îndepărteze
din țară. Presidentul enunță, oă tri-
bunalul nu poate satisface cererii, dacă
nu are și alte motive.

GERMANII FENTRU SVABI.
Mai multe ziare din Berlin au
trimis abonaților ca anex o
broșură, cu titlul: *Procese de presă
contra redactorilor germani din Un-
garia-sudică. În broșură se vestejesc
procesele făcute lui Cramer, Korn
și Krisch și ilegalele espulsări
ale celor doi dintâi și se pro-
voacă presa germană să ia în
apărare cauza Svabilor oprimați
din Ungaria.*

La loc!

Un discurs al lui Körber.
Președintele consiliului a pronunțat la
întrunirea federațiunii centrale indu-
striale austriace un discurs, declarând
oă guvernul se gândește cu serioșitate
la menținerea uniunii economice a mo-
narchiei.

În această privință, guvernul un-
gureș este animat de aceleași intențiuni.

Deasemenea, guvernul este hotă-
rit de a nu încheia decât tratate de co-
merciu, avantajoase producțiunii indi-
gene și pe termene lungi.

În urmă, președintele consiliului a
vorbit despre situațiunea politică in-
ternă, zicând oă interesele economice ale
poporațiunii nu trebuiesc nici măcar
atinse prin violența luptelor de partid.

**O adunare a partidului slo-
vac.** *Advocatul Dr. Emil Stodola
din Lipto-Szt. Miklos prin o scrisoare în
limba slovacă a anunțat oficiului pre-
torial ținerea adunării partidului
național slovac. Fisolgăbirăul
Iuliu Jobb a denegat convocarea adu-
nării pe motivul, oă nu recunoaște o
organizațiune a partidului slovac. În
fața acestei interziceri Stodola prin un
nou act adresat pretorului în limba
slovacă a anunțat, oă deputatul națio-
nalist slovac Ioan Rujlak își va ține
darea de seamă înaintea alegători-
lor sei.*

Pretorul a trebuit să ies la cuno-
ștință și deputatul Rujlak de fapt, s'a
și prezentat în adunare, care în urmă
totuși a fost a partidului național slo-
vac. Foile maghiare sânt revoltate oă
în adunarea binecercetată în loc de dare
de seamă s'a agitat contra guvernului
și a maghiarimii.

Din dietă.

Sedința din 19 l. c. a prezentat un
interes deosebit. Széll a tăcut cu mare
greu două săptămâni, de aceea și vor-
birea ținută a fost momentosă și ea
lungime — ca de obicei —, dar' și ea
cuprins. *Chestia naționalităților* a for-
mat obiectul principal al vorbirii lui.
După-ce spune, oă încă în sesiunea ac-
tuală va prezenta un proiect pentru mo-
dificarea regulamentului casei, ca să se
mai înfrâneze potopul de vorbă din
dietă, reflectează la cele spuse de Kom-
játhy în chestia naționalităților. Spune,
oă urmărește politica statului național
maghiar, dar' pentru aceea nu perse-
cută pe nime (?); el tractează pe toți ce-
tățenii, de ori-ce limbă sau confesiune
ar fi, în mod egal. În privința *liceului
din Brașov* constată, oă subvenția, ce o
primește, e administrată de statul ma-
ghiar, prin urmare nu poate fi vorba de
subvențiuni din afară. Fundațiunea nu
poate fi confiscată, pentru-că prin acea-
sta s'ar viola dreptul de proprietate. E
adevărat, oă a fost vorba de-a institui
un inspectorat deosebit pentru școlile
secundare ale naționalităților, dar' s'a
abătut dela planul acesta, fiind de con-
vingerea, oă e mai bine să exercite con-
trolul statul prin organele deja exis-
tente.

Ce privește imputarea, oă numește
comiși supremi, cari pactează cu națio-
nalitățile, o respinge ca neadevărată.
Atât comitele din Arad, oă și cel din
comitatul Târnavei mari au făcut în che-
stia naționalităților declarațiuni analoage
cu cele făcute de Komjáthy cu doi ani
în urmă. Și ei au spus, oă vor respecta
drepturile naționalităților, dar' între mar-
ginile trase de statul național maghiar.

»Asociațiunii» din Sibiu 'i-a permis aranjarea unei loterii, nu a unei subvențiuni, conformându-se și aici celor cerute de Komjáthy, ca să se ajutore naționalitățile în dezvoltarea lor culturală.

Vorbește apoi despre întărirea alegerii lui Mangra. Respinge afirmațiunea, că ar sta sub influința lui Sturza sau a lui Goluchowski. El nu suferă nici un amestec străin în afacerile interne ale Ungariei. La întrebarea lui Komjáthy, că Mangra totuși nu va fi întărit, răspunde Széll, că nu e potrivit a pune întrebări în privința unei acțiuni administrative.

Vorbește apoi de agitațiunea »pan-germană», pe care o urmărește cu deosebită atențiune și o va împedea după putință.

Ce privește plângerea orașului Sibiu, pentru-că tribunalul de-acolo și cel din Cluj refuză cereri înaintate în limba germană, a rezolvat-o astfel, că tribunalele au dreptul să interpreteze legea referitoare la limbile, ce se pot folosi (pentru-ce nu se execută textul clar al legii?).

În privința reformei parlamentare, zice, că și el e pentru ea, dovadă măsurile luate până acum. El, poate, că nu vrea să dea dreptului electoral o extindere așa de mare, ca deputatul Váczonyi, dar' se va ține de măsura, pe care 'i-o impun interesele generale ale țării.

La urmă vorbește despre pact.

În ședința din 21 l. c. a venit pe tapet chestia de imunitate a lui Nessi. Kossuthiștii s'au folosit de prilej, ca să facă gălăgie, să se expocitoreze contra imnului poporal, să numească guvernul lacheul regelui și alte grațiosități de felul acesta, cari s'au continuat în ședința de Sâmbătă. Intre vorbitori a fost și C. Eötvös, căruia li răspunde Fejérvári scurt, că monarhia nu constă numai din Ungarie, ci din diferite popoare și provincii, cari încă trebuie considerate. După-cum se comunică din Budapesta, s'au început pertractări, cari să aibă de rezultat o astfel de rezolvare a chestiunii, ca să fie împăcată și suveranitatea parlamentară și punctul de vedere îndreptățit al corpului ofițeresc.

DIN LUME.

Macedonia.

Cu privire la reformele, ce ar fi să se introducă în Macedonia, scrie »Köln Zeit.», că între unii ambasadori s'a ventilat chestia aceasta, dar' până acum fără rezultat, căci nici o Putere nu vrea să păsească mai energie față de Turcia în caz, că aceasta ar refusa să îndeplinească art. 23 din tratatul de Berlin.

După-cum se vede din raportul guvernatorului general al vilaietului Salonic, banda bulgară, cu care s'au oicocnit trupele turcești la Razlog, a fost compusă din 4—500 desertori din armata bulgară, ceea-ce s'a putut vedea și din armamentul ei, egal cu al armatei bulgare.

Știri măruntă.

Lordul Kitchener a sosit în Aden, unde s'a pus în conșelegere cu comandantul Maltland referitor la campania din țeara Somali.

SCRISORI.

Din Șura-mică.

— 20 Nov. 1902.

În 16 l. c. credincioșii gr.-cat. din parochia Șura-mică (comit. Sibiu) au avut o zi de mare sărbătoare.

În aceasta zi 'și-au văzut ei dorul lor împlinit, ostenețele lor încununats cu rezultate aducătoare de fructe binefăcătoare din generațiune în generațiune. Ce pot face o mână de oameni, dacă conduși de un zelos conducător în bună înțelegere și cu dragoste lucră toți ca unul la înaintarea lor proprie culturală-morală, au dovedit-o Șurenii în mod eclatant.

O parochie mică, abia 350 suflete într'un timp scurt 'și-au zidit biserică de piatră frumoasă, ear' acum un edificiu școlar solid și întru toate corespunzător recerințelor timpului modern. De model poate servi acest edificiu nu numai în tractul protopopesc al Sibiului ei, pentru întreaga româniea.

Inaugurarea acestei școli confesionale gr.-cat. s'a întâmplat în 16 l. c. cu o înalțare vrednică de cauza pentru care s'a făcut.

Sosirea oaspeților.

La 2 ore p. m. a sosit neobositul și de toți iubitul administr. protopopesc M. O. D. Nic. Togan însoțit de preoții: Oa. D. Aron din Gurariului cu inv. D. Dancea, on. I. Ghișoiu din Oana și on. Dion. C. Decei din Orlat cu Leon Maior, inv., și alți inteligenți. Deja la intrarea în comună s'a putut observa, că aci se produce ceva extraordinar; strădale curățite erau îndesuite de popor: Români și Sași salutând cu fețele vesele pe cei sosiți.

În biserică.

În biserică s'a făcut »Inseratul» de oătră d-nii preoți în frunte cu d. n. protopop, ear' cântările le-a executat un cor improvisat de învățători. Biserica era literalmente îndesuită de popor. Bătrâni și tineri, femei și copii cu evlavie adevărat creștinească înălțau rugăciuni de mulțumită către tronul celui Atotputernic, că le-a ajutat să ajungă în Ziua de azi, zi de bucurie pentru ei toți. Am observat și un număr însemnat de sași în biserică în frunte cu primarul și notariul comunei.

Au început apoi a da vers clopotele din turnul bisericii. Era un sunet de sărbătoare ca un răsunet mult exprimător al simțimentelor de viu entuziasm, elevător de suflet; pe mulți bătrâni cu părul înălbit de mulțimea anilor 'i-am văzut cu ochii lucind în lacrimi fiind în

Procesiunea

imposantă. Dela biserică până la edificiul cel nou școlar era un șir neîntrerupt de oameni. În frunte suratorii bis. cu praporii, harnicii învățători cântând dulce și armonios, protopopul cu preoții în cazăde sfinte și popor, Români și Sași. Și numărul oamenilor creștea mereu, încât spațioasa sală a școlii n'a putut cuprinde pe toți, ci mulți au rămas prin curte și pe la ferăști.

În școală.

Aici s'a săvârșit sfîntirea cea mică a apei și după rugăciunile frumoase în-

datinate la astfel de ocațiuni însoțite de cântările edificatoare ale cântăreților, stropindu-se cu apa sfîntită noul edificiu, m. on. domn protopop adresează poporului cuvinte mult instructive.

... Zi de sărbătoare aveți azi, zi de mare însemnătate pentru această parochie. Fețele voastre luminate de razele bucuriei și ochii vostri strălucitori de lacrimi mult vorbitoare ne spun la toți, că dorul inimelor voastre 'l-ați ajuns, fructele ostenețelor voastre le gustați azi în pace și satisfacție și le vor gusta pe mulți ani în viitor copii de copii vostri...

Expune apoi într'o vorbire de toată frumuseța însemnătatea, mai ales azi a bisericii și școlii la poporul românesc. Aduce meritate laude zelosului preot A. Mihuleț, curatorului și întreg poporului, precum și comunei pol. reprezentată aci prin notarul, primarul cu întreg comitetul și incheie cu cuvintele. .... »Ear' cerul să-și reverse în abundență darul seu imprăștiator de lumină și adevărată cultură religioasă-morală și națională peste odraslele tinere, cari se vor adăposti din generațiune în generațiune în acest edificiu cultural, care doresc ca de vatră caldă a tuturor virtuților creștinești să servească în veci. Amin».

După stropirea întreg poporului present cu apă sfîntită cu toții ne-am reintors între sunete de clopote și cântări în biserică, unde făcându-se »Opustul» îndatinat ne-am grăbit la

Masa

dată de curatorul bisericii gr.-cat. în școală. 50 persoane: preoți, învățători, notarul și primarul com., învățătorii sași și fruntași economi români și sași am petrecut în bună dispoziție câteva momente.

Șrul toastelor, altcum destul de lung, 'l-a început iubitul nostru șef tractual vorbind pentru Excelența Sa metropolitan. Onor. Dion. Aron pentru preotul local și popor, Onor. A. Mihuleț pentru protopopul N. Togan, felicitându-l că în timp abia de 2 ani de când conduce acest tract deja a inaugurat al treilea nou edificiu școlar. Învățătorul Leon Maior vorbește foarte potrivit pentru preoțime. A vorbit apoi bunul orator și inteligentul preot al Orlatului On. Dionisie C. Decei pentru reprezentanții comunei politice și într'un remarcabil toast pentru învățătorime:

... »Ei sînt pionierii adevărați ai culturii noastre, ei muncesc din greu cu adevărată dragoste la baza educațiunii poporului nostru tragînd brezde adânci în ogorul culturii noastre naționale, ei cresc națiunii fii iubitori și patriei cetățeni harnici ...» Au mai vorbit notarul com. și rectorul școlii pentru pace și bună înțelegere și pentru oaspeți.

Ne-am despărțit apoi reintorcîndu-ne fiecare vesel pe la ale sale și mîngăiați, că un lucru bun s'a făcut și prin actul săvîrșit s'a asigurat viitorul școlii din Șura-mică pentru totdeauna.

Vivant sequentes!

Un participant.

Adunarea femeilor rom. din Abrud.

— 12 Nov. n. 1902.

Reuniunea femeilor române din Abrud și-a ținut adunarea generală în 2 Noembrie st. n. sub prezidiul doamnei *Ana Furdul*, care prin o vorbire potrivită a arătat însemnătatea și menirea școlii susținute de reuniune, în care fetițele noastre, pe lângă cunoștințele recerute și capete și o educațiune mai potrivită, ca ulterior devenind mame și dînsese, să știe să dî în inimile fragede ale fiilor săi, iubirea de Dumnezeu, de neam și de patrie, precum și celelalte virtuți creștinești, cari decorează pe femeile culte. A rugat pe cei prezenți, ca avînd dînsa a prezida această adunare să-i dea concursul binevoitor, ca conluorînd în iubire și armonie, toate obiectele ce se vor pertracta să se poată rezolva în modul dorit. După care salutînd pe cei prezenți, a declarat adunarea deschisă.

Vorbirea de deschidere a fost ascultată cu viu interes, și însoțită de repetate «să trăiască».

Cetîndu-se raportul comitetului s'a luat spre știință, că comitetul reuniunii dela ultima adunare a ținut 5 ședințe și că averea reuniunii a crescut la suma de 33.930 cor. 76 bani.

Pe lângă aceasta mai este fondul pentru «Popul de Crăciun» în sumă de 743 coroane 57 bani și fondul «Coroanelor eterne», în sumă de 601 coroane 36 bani.

Și fundațiunea «Zoe și Cornelia Cirlea», din care se procură cărți și re-cuizite pentru elevele mai lipsite de mijloace. Acest fond se administrează separat și de present este de 1435 cor. 64 bani.

Raportul luat spre știință s'a alăturat la protocol.

Rușinosiul doamnei caserită Silvia Cirlea, aflîndu-se exact și în ordine deplină s'a aprobat, dîndu-i-se absolut și votîndu-i-se mulțumită protocolară.

Cetîndu-se budgetul propus de comitetul reuniunii s'a acceptat întocmai, cu o sumă: la intrate de 2878 cor. 13 bani; la eșita de 1970 coroane și cu un excedent de 908 cor. 13 bani.

Pentru înscrierea membrilor și încasarea taxelor s'a emis o comisiune în persoana: doamnei Silvia Cirlea, a doamnei Mărioara Nicola și a dlui Dr. Nicolae David și s'a suspins ședința pe câteva minute.

Peste 10 minute deschizîndu-se ședința, comisiunea emisă a raportat prin dl Dr. Nicolae David, că s'au încasat: dela doamna Ana Filip 10 coroane; câte 5 coroane dela doamnele: Silvia Cirlea și Vilma Pop și dela domni: Mihailu Cirlea și Dr. Nicolae David; câte 4 cor. dela doamnele: Ana Furdul, Elvira Pop, Silvia Popovici și Sabina Borzia și dela doamna Sofia Băseșan, precum și dela domni: Romul Furdul, Iosif Draia, Dr. Laurențiu Pop, Silviu Lazar, Dr. Alexandru Borzia și Traian Morean; câte 3 coroane dela doamnele: Cor. Danciu, Ana Gomboș și dela dl Iosif Gomboș; câte 2 coroane dela doamnele: Margareta Balta, Maria Cioara, Elena Tele-

guțiu, Eugenia V. Simu, Sofia Pușcariu, Mariți Deoanea, Maria David, Elena Ietter; dela domnișoarele: Letiția Albani, Octavia Stoice, Maria Cioara, Alma Demian, Iudita Suciș și Elena Adamovici și dela domni: Alexandru Vasile, Petru Macaveiu și Ioan Simu. Suma 116 cor.

Dl Ioan Simu propune, că pentru vizitarea școlii pe lângă doamnele din comitet, să mai fie aleși și câțiva bărbați.

Această afacere aparținînd comitetului, adunarea o încredințează comitetului.

Pentru verificarea protocolului s'au ales dnele: Silvia Cirlea, Silvia Popovici și Maria David. După care dna prezidentă mulțumind celor prezenți, pentru interesul și seriozitatea, cu care au participat și la aceasta adunare, declară adunarea generală închisă.

În fine dl Dr. Laurențiu Pop, în termeni aleși, mulțumește d-nelor membre din comitetul reuniunii, pentru zelul și abnegațiunea, cu care conluoră pentru progresul și înflorirea reuniunii și a

ALFONS al XIII-lea, Regele Spaniei.
(Din «Căl. Pop.»)

școlii susținute de aceasta, și cu deosebire mulțumește doamnei Ana Furdul, pentru osteneala, ce și-a luat venind din depărtare, și pentru buna conducere a acestei adunări.

Abrud în 14 Noembrie 1902.

Alexandru Ciura,
secretar.

Popoarele nomade și animalele lor domestice.

S'ar părea, într'adevăr, că laptele este hrană, care se poate câștiga mai ușor, și că popoarele, cari n'au ajuns încă să știe cultiva pămîntul, ca să trăiască din cereale și din legume, să hrănesc cu lapte. E lesne să îți dai oare, sau chiar și iepe — după-cum fac Tătarii, cari beau numai lapte de capă — și chiar vaci, al căror lapte să fie hrana principală a unui popor. Și așa se crede, că popoarele nomade cari își schimbă mereu locuința, trăiesc numai din laptele turmelor lor, pe cari le mână din loc în loc tot la pășune mai proaspătă.

Lucrul însă n'a fost și nici nu este așa. O dovadă puternică este poporul Zulușilor în Africa. Acest neam, unul dintre cele mai inteligente ale rasei negre, se ocupă cu creșterea vitelor și e cel mai vrednic crescător de oi și vaci între toate popoarele rămase mai în urmă cu cultura. Și cu toate că Zulușii au turme urișe de vite, ei nu știu încă ce însemnează a muiga laptele. E curioz lucru, și de mirare, dar e așa. După obiceiul vitelor și al mielilor, Zulușii sug cu gura laptele din uger și apoi din gură îl lasă în anumite vase de lut, ear' dintr'acestea îl toarnă și-l păstrează în burdufuri de bivoli. Nu trebuie multă înțelepciune, să vezi că laptele astfel păstrat nu poate să rămâie dulce nici măcar două zile; el se înăcrește, se strică ori se încheagă numai decât.

Astfel, Zulușii nu pot mânca lapte dulce nici odată. Și nu că nu pot, dar nu vreau. Earăși e lucru curios, că popoarele sălbătice nu iubesc de loc laptele dulce; la popoarele negre din Sudul Africii e oprit prin legea lor religioasă laptele dulce ca hrană, și chiar Zulușii nu-l mănâncă. Dela vîrsta de cinci ani în sus, mîncarea laptelui dulce e păcat la popoarele ce cresc vite în Sudul Africii. Pe lângă legea religioasă se mai adăogă credința deșartă, că mîncarea laptelui aduce pagubă și boale în vite.

De sute de ani, pe stepele de sud ale Siberiei, trăiesc popoare nomade cu turme cât vezi cu ochii. Însă nici unul dintre aceste popoare n'au ajuns încă la înțelepciunea să știe face brînză din lapte.

E adevărat, că oamenii înainte de a fi plugari statornici, cu sate și orașe, au fost ciobani, călători cu turmele de ici până acolo. Pămîntul pe-atunci nu-l știau cultiva, sate și orașe nu puteau să aibă, căci ei erau tot pe drumuri. Noi cunoaștem istoria lumii numai dela un loc, de când au început oamenii a se statornici, a se ocupa cu cultivarea pămîntului, a-și face sate și orașe și a face state.

Pe vremea aceasta, adică pe când încep oamenii a se statornici, ei aveau multe soiuri de vite domestice, prin urmare de sute și poate de mii de ani înainte, ca ciobani, ei se ocupau cu imblînzirea unor anumite vite. Căci toate, și cal și bou și căne și oae, au fost sălbătice odată — cum se găsesc și astăzi — și omul prin răbdare și inteligență le-a imblînzit. Cănele a fost lup curat, dar' prins de mic și crescut sute de ani pe lângă om, cu încetul și-a pierdut firea cea rea și a luat firea, pe care o are.

Trebuie să ne închipuim o vreme de tot îndelungată, de când au început oamenii a imblînzii animalele, până ce le-a făcut să fie așa cum sînt astăzi. Pentru că de-adreptul blînde și imprevizibile cu el n'a găsit omul nici un animal, și nici nu e de gîndit că poate Dumnezeu însuși și-ar fi dat omului cănele ori calul așa cum sînt aceste animale astăzi, ca să se folosească de ele. Nu, oamenii au trebuit să stărnească mult până să aibă aceste animale.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICA.

Cultura hrișcăi.

Sunt mai multe specii și varietăți de hrișcă. Cele mai cunoscute și mai răspândite la noi în cultură, sunt două: hrișca *polygonum fagopirum* și hrișca *polygonum tartaricum*. Dintre acestea două, cea din urmă este mai mult cultivată, pentru-că duce mai mult la ger (frig).

Pământul, în care se cultivă hrișca, nu e nevoe să fie îngrășat; ea reușește foarte bine în pământ sărăcăcios. Nici odată nu e bine a se sămăna în pământuri noue, prin țelinișuri sau în locuri, cari sunt sparte de curând, căci sămănată în aceste pământuri crește prea din cale afară în paiu și boabele nu se fac multe. Într'un pământ, în care s'a cultivat sęcara sau o altă plantă de toamnă, acolo îi prierște hrișcăi și nici-decum într'un pământ îngrășat sau care e pus în cultură de curând. Locul, unde hotărăm a cultiva această plantă, trebuie curățit de buruieni de cu toamnă și de se poate să-l facem ogor.

Hrișca e o plantă neprețuită, pentru-că rodește bine în pământurile slabe, unde alte plante nu ar reuși așa bine.

Clima. Hrișca e o plantă foarte gingașe și nu poate duce la friguri mari, din această cauză cu mare greutate se nimereste cultura ei, mai ales că pe unele locuri clima e foarte schimbătoare. Și cum nu-i place frig, ger sau răceli mari, cel mai nimerit lucru e s'o sămănam virstat în 3—4 săptămâni câte o bucată, încât din aceste bucăți să poată ghici una cu clima ce-i folosește. Nu e bine s'o sămănam în locurile cu climă rece și friguroasă. Bine e să se semene mai târziu, când nu mai e de temut de frig și când clima e mai caldă (15 Maiu până la 15 Iulie).

Arătura. Ca ori-ce plantă hrișca cere ca locul să fie bine pregătit și mărunțit. În locurile unde nu mai putem sămăna alte plante, în secăriști, în miriști de grâu, e bine a face ogor de cu toamnă pentru hrișcă.

Arătura trebuie făcută în cele mai bune condițiuni: brazda trebuie să fie bine răspunsă, fără greșuri (brázdoae). Dacă voim să avem o hrișcă bună, primăvara trebuie să întorcem acel ogor și să-l boronim (grăpăm), ear' când a sosit timpul sămănatului prin Maiu și Iunie, în ajun trebuie arat locul definitiv. Cu cât pământul va fi mai bine preparat, curățit

de buruieni și mărunțit, mai bine i-va prii hrișcăi, se va desvolta și boabele vor fi de calitate superioară.

Alegerea seminței. Sămănta trebuie să fie cât se poate de curată, bine aleasă și să nu cuprindă corpuri străine. Ca să îndeplinească aceste condițiuni, sămănta trebuie aleasă cu îngrijire în timpul treieratului, dându-o prin diverse ciururi, vânturătoare, trioare, etc.; acesta e cel mai bun sistem.

Sămănta de hrișcă se deosebește foarte mult de aceea a celorlalte cereale, de aceea se alege bine la vânturat. Boabele cele mai ușoare se duc cu vântul, pe când cele grele rămân toate, bine înțeles că semințele cele mai grele sunt bune de sămănat, ear' nu cele ușoare. Unii dintre cultivatori opresc semințele cele ușoare pentru sămănat. Acest sistem e greșit. Nu trebuie să se uite zicătoarea: »Ceea-ce sameni, aceea culegi«. Dacă sameni semințe bune și pline așa le recoltezi. Când nu avem sămăntă pentru sămănat, trebuie să ne-o procurăm dela un bun grănar și să ne încredințăm, că nu e amestecată cu de cea veche, căci sămănta veche nu răsare și perde facultatea de încolțire.

Sămăntura. Timpul cel mai bun pentru sămănatul hrișcăi este când nu mai sunt de temut geruri și brumi groase și numai atunci când clima e caldă, dela 15 Maiu până la 15 Iulie. Fiindcă hrișca e o plantă gingașe, e bine să nu se semene odată în 2—3 zile, ci mai bine e să se semene treptat în o lună câte puțin, căci nu se știe care va reuși mai bine; recolta alege. La noi, clima e foarte schimbătoare în o lună. Când pământul e umed și timpul e călduros, răsare bine. De obicei cultivatorii o seamăna cu o săptămână înaintea »Moșilor«.

Boabele hrișcăi fiind cam verzi le întindem în magazine în pături subțiri, spre a nu se încinge sau încolți. Cu paele facem stoguri sau șire.

În cei mai răi ani putem calcula ca producțiune 25—30 hl. pe hect. sau 10—15 pe pogon.

Producțiunea boabelor în anii buni se ridică până la 18—20 hl. la pogon. Paele se ridică până la 1500—2000 kg. pe pogon, ear' când este cultivată în un pământ îngrășat atunci producțiunea paelor crește mai mult, ear' boabele mai puține.

Avantajele acestei plante. Ori-ce cereală lasă pământul în cele mai multe cazuri sărac, hrișca sărăcește pământul mult mai

puțin, ba încă îl lasă fertil, bun pentru sămănat grâu în locul ei; boabele de hrișcă conțin puțină făină, nu ca cerealele, dar' în schimb conțin mai multă materie oleioasă, devenind cu aceasta foarte hrănitoare. În Moldova, este o zicătoare asupra hrișcăi: »Că pânea hrișcăi scoate pe om din nevoe, îi bănoasă și se vinde cu preț«. Făina de hrișcă e albă, și dă un bun gust de mâncare, se întrebunțează la facerea pânei, fiind foarte bună amestecată cu cea de grâu, cu boabele ei se îngrășă bine porcii, ca și când le dăm orz uruit sau păpușoi, — cailor le dă putere ca și ovėsul.

Din hrișcă putem face cel mai bun nutreț pentru vitele cornute; oilor nu le prierște această plantă dată verde, căci dacă apucă să mănânce din ea verde, atunci se îmbolnăvesc lesne de tot și li-se umflă capul.

De dorit este, ca această plantă să se răspândească mai mult în cultură printre sęceni nostri cultivatori de pământ și chiar pe la moșii, căci după cum vedem are avantaje destul de frumoase; devenind folositoare mult și sęcenilor nostri, căci s'ar mai schimba și felul de nutrire ce este vecinic: mămăligă cu varză acră, etc. dar' și mămăliga din porumb stricat.

Prin părțile Munteniei, hrișca se seamăna după meiu.

După-ce am făcut cea din urmă arătură se grapă locul și apoi se seamăna 30—35 chlgr. pe hectar. După sămănat se grăpează locul cu grapa flexibilă și apoi cu cea de mărăcini; în fine, tăvălugim bine locul. Când boronim trebuie observat ca sămănta să nu între prea adânc în pământ, sămănta nu răsare sau chiar putrezește.

Hrișca are o zicătoare: »Dacă vrei să crească lesne și frumos, lasă-i loc«. Astfel hrișca nu trebuie sămănată des; nu se pune pe hectar mai mult ca 35 chlgr.

Vegetația. Hrișca vegetează 80—90 zile dela sămănat până la recoltat. Dacă sămănam în Maiu, recoltăm în August. Se poate întâmpla ca pe la sf. Maria-mică (8 Septembrie) să cadă brumă; atunci nu putem zice că vom ave o recoltă bună de hrișcă. Dacă se întâmplă că în Iulie nu plouă, vegetația se întârzie, suferă foarte mult de frig și cea mai mică răceală o prăpădește.

Lucrări de întreținere avem plivitul de buruieni de câte ori aceasta se cere.

Recolta. Începem recolta pe la sfirșitul lui August. De multe ori recolta se face

Stincile Doamnei.

De Carmen Sylva

IV.

Perzând ori-ce frică alergă ea vântul, coborî stânca și se trezi alături de Ștefăniș, tocmai în momentul când se căsnea din răzputeri să-și scoată ghiarale ursului, care în durerile morței, i-le infipse în umăr. Cu toate suferințele sale, sări în sus de bucurie când zări pe domnița, sănătoasă și sdravănă în picioare lângă dînsul.

El credea că a fost sfășiată de fiară, pe botul căreia văzu urme de sânge dela vînatul, pe care-l găsise în peșteră. Ștefăniș nu voia să arete umărul rănit domniței, dar' ea nu-i dăte pace până nu i-a bandajat rana cu petece de stofă, pe cari le-a rupt din hainele ei.

— Am furat porumbul ăsta, Domniță, zise el rîzînd la vederea ursului mort, a cărui blană va servi drept plapomă călduroasă stăpanei sale.

Ea îl muștră când i-a povestit ei cum a furat porumbul.

— Bieții oameni vor fi avut nevoe de el, de sigur, Ștefăniș, zise ea. De ce nu le-ai plătit mai bine.

— Dar' cu ce parale? Măria Ta nu știe că n'am bani; dar' i-aduc niște vesti foarte bune. Bunul nostru domn a reușit să ajungă la Ciceu și acolo își adună trupele.

Preste câteva zile ored, că eu ajutorul lui Dumnezeu Măria Ta va fi împreună cu dînsul.

— Și de-abia acum ai găsit vestea aceasta bună.

— Dar' Măria Ta ai uitat, că mai aveam o vorbă cu ursul, care n'a vrut să aștepte de loc, și atât mai rău pentru el.

Elena alese doi porumbi frumoși, pe cari îi puse să se frigă pe jărătic; apoi dăte unul lui Ștefăniș; ear' celalalt îl mănă ea. Servitorului îi tresălta

inima de bucurie, când o vedea mușcând boabele cu dinții ei mititei și albi de poricel.

— Ah, ce n'aș da, zise Domnița, ca să știu ce s'a făcut bietul Toma, care a avut bunătatea de a-mi împrumuta oalul.

— A murit, Măria Ta.

— A murit bietu băiat! și ochii i se umplură de lacrimi. A murit pentru mine!

Ștefăniș se depărta mănăcându-și cu poftă porumbul.

— Și cum a murit? A căzut în mânilor dușmanului?

— Nu, s'a dat el singur.

— S'a dat, și pentru ce? Cum?

— A spur, că el e domnul. Turcii crezîndu-l pe cuvînt, l-au tirit în drum și-i chinulau de bucurie, dar' niște țărani, prea proști ca să te aștepți la lucru bun dela dînișii, le-a dat a înțelege că n'au prins decât un soldat ca toți soldații.

și mai târziu. Boabele de hrișcă se scutură foarte lesne și pentru a nu perde din producțiune e bine să începem recolta înainte de a fi pe deplin coaptă, cum se zice *în pîrgă*; atunci o luăm la secerat. Dacă vom să o culegem coaptă bine, aminăm secerișul prin Septembrie. Se seceră cu seceră; o lăsăm câteva zile în poloage, o legăm, facem snopi, pe cari li așezăm în picioare.

E practic ca snopii, când îi transportăm la arie (arman), să-i punem în picioare. După ce s'au mai copt, începem treeratul.

Albina.

Th. Sc.

Starea economică în America.

Astăzi, după ce și din economii noastre mai mulți au început a emigra în America, credem că nu va fi de prisos, ca să cunoaștem mai de aproape starea economică de acolo. Aceasta cunoaștere o credem de folos nu numai pentru fiecare cetitor, care dorește să-și înmulțească cunoștințele din lumea nouă, ci chiar și pentru aceia dintre viitorii emigranți, cari trecând dincolo de Ocean, voesc a se aplica acolo ca lucrători cu ziua la economia câmpului.

De oare-ce în America până acum nu s'au îmbulzit prea mulți la economie, din cauză că se aflau alte țevore mai bogate de câștig, cultura bucatelor acolo se face numai în pământurile cele mai bune, cari până acum nu s'au stoarse de loc, ear' cele mai rele și șterpe s'unt lăsate pentru pășunatul vitelor.

Dar' aceasta nu e pretutindenea într'un fel. În părțile de câtră răsărit de pildă, unde au descălecat mai întâiu Europenii, se simte deja lipsa gunoiturii, de oare-ce pământul a început a nu mai da roade îmbelșugate, pe când în cele dela apus și mează-zi pământul dă roadele cele mai îmbelșugate. Astfel, pe când la noi și în pământurile cele mai bune abia se pot cultiva napii de zahar la câte trei ani, în California de pildă se pot cultiva și câte 10 ani de arândul pe unul și același loc și dau o roadă anuală de câte 300 de măsji metrice în hectar.

În părțile de câtră răsărit, pământul e parțelat ca și la noi între economii (farmeri), cari și-l lucră fără cheltueli

prea mari cu ajutorul membrilor din familie, pe când în cele mai despre mează-zi și apus se afiă domenii mari de ale statului și aristocrației, cari se lucră mai cu seamă cu ajutorul aborului și al elecricității.

În America pe cele mai multe locuri nu se schimbă cultura bucatelor an de an ca pe la noi, ci acolo s'unt ținuturi, în cari câte 20 de ani de arândul se cultivă pe unul și același pământ tot grâu, ear' oucuruzul se cultivă și câte 50 de ani pe unul și același pământ fără a se gunoi vre-odată locul.

După datele statistice publicate în anul 1900 la 30 Iunie, de cari ne folosim și noi în scrierea aceasta, Statele-Unite din America mai au încă un teritor liber al lor de 371,119,340 de hectare, care nu este împărțit între farmeri, ci se dă numai în arândă. La acesta mai e a se adăuga încă domeniile (pământurile) statului de pe un teritor de 62,620,714 hectare (un hectar face aproape 2 jugăre catastrale). Pământul, care s'a aflat în proprietatea farmerilor la 30 Iunie 1900, a fost de 294,479,230 hectare.

Din datele acestea statistice se pot socoti ușor cât pământ liber mai au încă Statele-Unite din America și că prin urmare se înșală ușor aceia, cari cred, că roadele de dincolo de Ocean în viitorul cel mai apropiat o să se impușineze.

În anul 1900 cultura bucatelor din Statele-Unite a cuprins următorul teritor:

Grâul 17,197,647 hectare sau 26.4%,
săcara 644,016 ha. sau 1%, orzul 1,171,299 ha. 1.8%, ovășul 11,074,344 ha 17%, oucuruzul 33,719,495 ha. 51.8%, hrișca 258,167 ha. sau 0.4%, ear' cartofii 1,056,679 ha. sau 1.6%.

Lângă teritorul de mai sus mai e a se adăuga încă și cel cultivat cu tăbac, bumbac și fânatele. Acestea din urmă s'au estins pe un teritor de 15,843,276 ha. tăbacul pe 240,789 ha., ear' bumbacul pe 9,798,987 ha.

După numărul poporului din anul 1900 pe teritorul Statelor-Unite au fost 4,564,641 economii independente (farme), cari au cuprins un teritor de 623,218,619

acre (252,315,230 hectare), venindu-se pe fiecare economie câte 137 acre sau 55 1/2 hectare.

După-cum arată datele statistice în cei din urmă 10 ani, s'au împărțit din domeniile statului (public land) între farmeri 58,545,176 acre sau 23,702,500 hectare în urma legii «homestead».

Prețul economiilor cu cele aparținătoare de acelea a fost socotit în anul 1900 cu următoarele prețuri:

Prețul pământului și al edificiilor economice 13,279,252,649 dolari sau 66,396,263,245 cor.; prețul mașinilor economice 494,247,467 dolari sau 2,471,237,335 coroane, ear' animalele de economie au fost socotite cu 2,208,767,573 dolari sau 11,043,837,865 coroane sau în număr rotund 80 miliarde coroane. Prețul unui hectar de pământ a fost socotit în anul 1900 cu 316 coroane.

Starea vitelor în Statele-Unite la anul 1900 a fost următoarea:

Cai 13,537,524 capete în preț de 3,015,016,455 coroane sau 222 coroane de cap, vaci cu lapte au fost 16,292,360 capete în preț de 2,567,942,033 coroane sau 157 c. de cap, alte vite cornute 27,610,054 capete în preț de 3,441,915,410 c. sau 124 c. de cap, oi 41,883,065 de capete în preț de 612,348,227 c. sau 14.06 c. de cap, porci 38,651,631 capete în preț de 849,187,837 c. sau 21 c. de cap.

Numărul populației economice a fost la anul 1900 de 8,385,634 suflete, dintre cari 7,717,492 bărbați sau 91.92% și 678,142 femei (lady) sau 8.02%. Peste tot luat în America s'unt mai puține femei ca bărbați cu deosebire la economia câmpului. Ce se ține de celelalte ocupațiuni Americanele stau alături cu bărbații lor mai în toate direcțiunile publice ca profesoare, doctorițe, advocate ș. a.

În partea de câtră mează zi, economii din America s'unt după naționalitate mai cu seamă Englezi și Francezi, după cari urmează în părțile mai despre mează-noapte Germanii, Slavii, Italianii ș. a.

Farmele se pot cunoaște încă din depărtare, dacă s'unt ale Germanilor, Englezilor sau Americanilor, de oare-ce cei dințaiu de regulă își fac casele mai

Atunci afurisiții de Turci s'au infuriat ca niște fiară și l-au chinuit ca pe draou să le spună dacă era el domnul ori ba.

— Sărmanul Toma! zise ea.

— Ei, noroc că a scăpat, Măria Ta, de o astfel de moarte, zise Ștefăniță.

Domnița văzū imediat, că rana devotatului ei tovarăș era mult mai serioasă decât credea, și se intrisă grozav de soartea lui, căci fu apucat de niște friguri violente și începu să aiureze. În delirul său vorbea într'una de Elena.

Biata femeiușcă n'avea altă hrană decât oățiva porumbi, căci ursul le măncașe toate proviziile. Ea se ducea regulat să prindă câte vênaturi o'pută, dar' se temea să se prea depărteze de peșteră. Cu mare durere vedea ea că din ciaz în ciaz puterile bolnavului scădeau tot mai mult, din cauza lipsei de mâncare, și atunci se hotărî să se ducă să prindă pasări.

Mai întâiu n'a putut omori nici una din ele și deși fasanii erau așa de blânzi,

incât veneau aproape de mâna ei; dar' puțin tresu și deveniatât de dibace încât putea prinde tot vênatul de care era nevoie pentru a se hrăni ea și servitorul ei.

V.

După câteva zile Ștefăniță scăpă de friguri, și căzu într'un somn lung; aceasta îi și trebuia, căci după aceea puterile îi reveneau încetul cu încetul. Într'o zi pe când dormea ei pe patul de muschiu înăuntrul peșterei, auzi un fel de țipăt de spaimă, și apoi șgomotul unei lupte îndrăcițe. Într'o clipă sări în sus și căutând o armă nu găsi decât o lanceie atârnată în perete. El puse mîna pe ea și se repezi afară. De abia eșise din peșteră, și văzu pe prințesa, care se lupta cu o lanceie în mînă și cu un curaj de leoaică cu doi soldați turci.

Ștefăniță nu-și mai simșea slăbiiciunea, el se aruncă asupra dușmanilor

și doborî pe unul din ei cu o lovitură în cap înainte de a fi putut să-l vadă Elena. Celalalt soldat vroia să fugă, dar' servitorul îl omori stringându-l de gât cu propiul seu centurion. Cel dințaiu dintre soldați mai răsufli încă.

— Mai s'unt și alți oameni cu voi? întrebă Ștefăniță.

Muribundul dădu din cap negativ, fie că n'a înțeles întrebarea, fie că n'a vrut să spună adevărul.

(Va urma).

GLUME.

Nicolae se duce, se întoarce și spune stăpânei sale:

— Slușnica 'mi-a spus, că doamna A... e pe patul morșei, dar' nu 'mi-a spus cât timp va sta...

simple, ear' grajdurile mai frumoase, pe când Americanii lucră intors: ei adesea își fac casele mai frumoase și grajdurile mai simple.

Muncitori la economie (zileri) abia se află 3 milioane. Între acestia nu sânt socotiți Negrii, Chinezii și Japonezii aplicați în statele mai despre mează-zi, pe cari atât Americanii, cât și Europeanii îi priveșc ca pe niște oameni de al doilea rang și nici nu mănă cu ei dintr'un blid și la o masă.

Plata muncitorilor de economie se uoră pe zi dela 1 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$, dolar (6—7 $\frac{1}{2}$, cor.) și capătă și mâncare regulată. La oas când muncitorul lucră cu mâncarea lui ospătă cu o jumătate dolar mai mult. Femeile capătă cu o jumătate de dolar mai puțin ca bărbații. Copiii mai mărișori înă pot câștiga pe timpul săpăturii napilor de zăhar câte 4—5 cor. Un lucrător cu carul și cu vitele lui poate câștiga pe zi câte 3 dolari (15 c.)

Schimbarea sau rotațiunea bucatelor pe agrii e oam aceeași ca și la noi: 1 oucuruz, 2 plante de sapă, 3 grâu sau orz, ovēs sau săcară cu trifoiu, 4 fēnaș până-când se face iarbă destulă și bună apoi se lasă pășunat pentru vite, după aceea earăși se ară și se samēnă cu bucate.

Clima în America e tare schimbăcioasă. Primăvara lipșește cu totul. Vara e tare călduroasă și secetoasă, așa că bucatele se seceră și imblătesc acolo în câmpul liber, unde au și crescut. De aceea pe asemenea locuri bucatele se udă pe cale măiestrită cu ajutorul apelor din apropiere. Toamna e tare lungă și uneori nu ninge până prin Decembrie. Iarna ține numai câte două luni: Ianuarie și Februarie, ba pe unele locuri și numai câte două săptămâni, așa că prin Martie și Aprilie, une-ori este o căldură așa de mare, cum e pe la noi în puterea verii. Atât căldura cât și frigul au o putere mai mare ca pe la noi. Astfel în capitala New York este peste vară o căldură așa de mare, încât mor foarte mulți oameni de insolatie, ear' iarna în luna lui Ianuarie și Februarie este un ger așa de cumplit ca și în Rusia de miază-noapte.

Ioan Georgescu.

Tovărășii de consum și hambare sătești.

(Urmare și fine.)

IX. Stătorirea prețului de vânzare.

35. Prețul de vânzare al mărfurilor se statorțește de direcțiune în înțelegere cu consiliul de control, având ambele foruri în vedere îndeosebi prețul de cumpărare și cheltuielile transportului.

36. Urcarea prețului de vânzare trebuie astfel făcută, ca să fie acoperite cheltuielile avute cu exercițiul afacerilor și cu administrarea și să mai rămână un profit pentru fondul de rezervă, fondul de exploatare și pentru fructificarea părțășilor.

37. Cu purtarea acelor cheltueli, cari rezultă din întreținerea magazinului să fie împovărate numai mărfurile ținute în magazin.

38. La stătorirea prețului de vânzare al mărfurilor din magazin, se va avē totdeauna în vedere prețul curent de tērg.

X. Facerea socotelei și solvirea.

39. Direcțiunea îngrijește, ca prețul de vânzare al mărfurilor să fie fixat la timp și să se facă pentru singuriții tovarēși socoteala imediat la predarea mărfurilor sau cel mai târziu îndată după primirea socotelilor dela furnisor.

40. La facerea socotelei trebuie să fie fixată și ziua până când are tovarēșul să achite prețul marfei.

Primind direcțiunea o garanță potrivită, poate să încuviințeze amânarea achitării până la 1 Decembrie a. c.

XI. Cassa și contabilitatea.

41. Direcțiunea poartă grijă, ca socotelile furnisoriilor să fie achitate până la terminul scadenței și hotărăște în ce mod să fie întrebuințat profitul rămas.

42. Casarul însă grijește, să fie în casă pururea aceea sumă, ce a fost hotărâtă de direcțiune pentru acoperirea cheltuelilor curente.

43. În fiecare lună va înainta casarul direcțiunii lista restanțelor, care va cuprinde numele tovarēșilor restanți și sumele datorite.

Direcțiunea va cerceta cauzele nesolvirii și va hotări modalitățile scoaterii datoriiilor.

XII. Centrala tovarēșilor.

44. Intemeiându-se în capitală sau în alt oraș al Bucovinei o centrală a tovarēșilor, va stărui »Tovărășia plugarilor înregistrată cu garanță mărginită din...» să comande articolele trebuincioase prin mijlocirea centralei, până atunci însă va îngriji direcțiunea, ca cumpărările să se facă la firme românești sau în lipsa acestora numai la acele firme, a căror onestitate este cunoscută.

B) Vinderea comună a produselor economice.

XIII. Înmagazinarea.

45. Acele produse economice, cari au să fie vândute amēsurat hotăriri adunării generale prin tovarēșie, vor fi primite în magazin numai când cuprind astfel de cantități, că vinderea comună să corespundă interesului tovarēșiei și al tovarēșilor.

46. Fiecare tovarēș însă este îndatorit a vinde prin mijlocirea tovarēșiei cel puțin 50% din acel soi al produselor sale economice, ce el a destinat pentru vânzare și adunarea generală a hotărât pentru vinderea comună.

47. Direcțiunea va statori cel puțin 2 zile pe săptămână, în cari să poată înmagazina singuriții tovarēși produsele lor, și va alcătui totodată registre pentru înscrierea soiului și a cantității produselor înmagazinate.

48. La înmagazinare trebuiesc cumpenite produsele în prezența aducătorului, carele va primi un certificat provisor cu numărul curent din registru și semnat de magaziner.

49. Tovărășii primesc la cererea lor din partea tovarēșiei pentru produsele înmagazinate drept avans 50—70% a prețului curent.

XIV. Curățirea și clasificarea.

50. Direcțiunea va îngriji, ca produsele înmagazinate să fie curățite cu mașini potrivite și apoi împărțite amēsurat calităților în trei clase.

51. După curățirea și clasificarea produselor, trebuiesc acestea din nou cumpenite și scadențele constatate precum și clasificarea săvârșită induse la numărul respectiv din registru.

52. Codina rămasă se înapoiază singuriților tovarēși, cari primesc totodată în schimb pentru certificatul provisor un certificat definitiv drept copie a registrului completat.

53. Alte soiuri de produse economice, cari nu trebuiesc curățite, vor fi numai clasificate și pentru înlesnirea vânzării lor întocmite prin unelte potrivite.

54. Tovărășia răspunde singuriților tovarēși pentru produsele înmagazinate, va subtrage însă din prețul dobândit la vânzarea lor fiecărui tovarēș interesat o taxă de magazinaj precum și cheltuelile înapreunate cu curățirea produselor sau și alte eventuale cheltueli.

XV. Vânzarea.

55. Produsele înmagazinate se vor vinde numai pe cumpenă și numai cu bani gata, și direcțiunea va stărui, să dobândiască prețuri cât se poate de favorabile.

Sumele încasate vor fi distribuite la finea fiecărei luni între tovarēșii interesați după scăderea avansului acordat la înmagazinarea produselor.

C) Împrumutarea mașinelor și uneltelor trebuincioase pentru exploatarea economiei.

XVI. Păstrarea mașinilor și uneltelor și împrumutarea lor.

56. De oătră tovarēșie vor fi păstrate numai acele mașine și unelte trebuincioase pentru exploatarea economiei, cari au fost hotărâte de adunarea generală ca să fie împrumutate la singuriții tovarēși.

57. Direcțiunea va întocmi registre, în cari se vor înscrie acei tovarēși, cari voiesc să împrumute dela tovarēșie mașinele și uneltelile trebuincioase lor, inducând acestia totodată și terminul pentru împrumutare.

58. La împrumutare vor fi preferați acei tovarēși, cari s'au înscriș mai întâiu și acestia vor trebui să înapoieze mașinele și uneltelile împrumutate la terminul hotărât de direcțiune.

59. Pentru întrebuințarea mașinelor și uneltelor împrumutate vor solvi singuriții tovarēși o taxă stătorită de direcțiune, răspunzând totodată și pentru toate ruinările pricinuite de ei.

Dela »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.

Bugare

cătră stimabili membri ai »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului.

Precum îndeobște este cunoscut, ținera noastră reuniune agricolă se susține aproape numai din taxele dela membri. Deasemenea este cunoscut, cum în schimbul acestor taxe comitetul ce-

tral al reuniunii împarte an de an între membrii reuniunii în mod gratuit fel de fel de semințe de nutrețuri, de cânepă italiană, apoi pădureți, altoi, galite de soiu etc., ba în timpul din urmă, încât a îngăduit starea materială, s'au procurat mai multe vițele și oi de soiu cari s'au dat și ele membrilor, tot în mod gratuit, spre prăsilă. Spre a răspândi în cercuri cât mai largi folositoarele povețe despre unii s'au alți rami de economie, comitetul a tipărit unele cărți pe cari parte le împarte gratuit, parte le pune în vânzare cu preț redus. Fără a aminti de desele întruniri agricole, de tovărășile agricole și de însoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen, întemelate la stăruința și cu conlucrarea noastră, ținute la fața locului prin comune, comitetul pune la cale an de an ținerea a câte unei expoziții de vite și de poame, expoziții împreunate cu distribuire de premii în bani. Îndeosebi în anul de față, Reuniunea noastră, cu scop de a da industriei de casă estinderea și importanța pe care o are în economia casnică a țărâncii noastre, a aranjat cu mari cheltuieli de timp și de bani atât de bine reușita expoziție industrială, faptul acesta ne-a ridicat vaza pe decenii înainte.

Aceste premise, cererea ce o adresăm membrilor noștri este, să binevoiască a lua la cunoștință pe calea aceasta, că cu scop de a se pute încasa taxele cu mai multă ușurință și fără cheltuielă — cuitanțele despre taxele pro 1902 ne-am luat voia a le transpune oficiilor protopresbiterale din Sibiu, Căliște, Mercuria, Sebeșul-săseș și Noerichi, zari officii au primit cu multă prevenire încasarea acelor, prin organele ce le stau la dispoziție.

Sântem în firma credință, ca stimabili noștri membri, pătrunși de însemnătatea reuniunii, pe cari datori sântem să o susținem cu toții, nu ne vor lipsi de valorosul sprigin oferit și până aici, și pentru ceea ce îi rugăm să primească și pe această cale sincera noastră recunoștință și asigurarea despre frățesca dragoste ce le-o păstrăm.

Sibiu, 20 Noemvrie n. 1902.

Intrunire agricolă.

— Invitare. —

În conțelegere cu fruntașii comunei Nuceț subscribul comitet central va ține Duminecă la 30 Noemvrie n. c. în numita localitate o

Intrunire agricolă,

la care vor tracta pe lângă alte chestiuni de interes general economic și afacerea întemeierii unei însoțiri de credit sătești sistem „Raiffeisen“.

Inceputul la orele 11 a. m.

Ne luăm voie a invita la aceasta intrunire pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 22 Noemvrie n. 1902

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Dem. Comșa,
president.

Vic. Tordășianu,
secretar.

SEFATURI.

Foloasele și primejdiile poamelor.

Nu este o esagerare când se afirmă, că pentru mulți oameni vara hrana de căpetenie sânt poamele, mai cu seamă când aceste sânt ieftine. Toate soiurile de poame sânt foarte bogate în apă; la o mie de părți de poame se află 870 până la 880 părți apă. Mai mic este cuprinsul în zahăr; la 1000 părți poame proaspete se vine dela 60—180 părți zahăr. Mai mult zahăr se află în struguri, apoi în cireșe, pere, mere și fragi. Poamele conțin foarte puțină albumină, dar foarte multă decstrină. De oare ce substanțele principale de nutrițiune a corpului sânt albumina, hidratul de cărbune și grăsimile, poamele cari conțin numai hidrate de cărbune nu au o valoare nutritivă însemnată. Ele au însă alte calități de mare importanță pentru sănătatea corpului, fiindcă conțin acide vegetale și săruri nutritive. Acidele aceste au un efect salutar asupra sucului gastric și afară de aceea au proprietatea de a împedeca intrarea în descompunere a elementelor. Poamele sânt cu drept cuvânt considerate ca promovătoare a digestiunii și de aceea se mănâncă fructe des după masă. Sărurile nutritive sânt mai cu seamă fosfat de calciu și magneziu, cari sânt foarte folosite de dezvoltării corpului. Noi perdem zilnic prin schimbarea materiei o parte din sărurile nutritive, pe care trebuie să le suplînim prin mănucarea de poame și de supă. Pe lângă aceste proprietăți escelente poamele au și însușiri primejdioase, dacă facem abuz de ele, căci provoacă catar de stomac și de intestine, din care se nasc alte boale foarte primejdioase. Este bine să mănucăm poamele ferte și să ne ferim ca să înghițim sâmburii. Dacă mănucăm poame mai mari să le curățim coaja.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Nouă mine de cărbuni. În munții județului Dâmbovița s'au descoperit întinse straturi de cărbuni, cari se exploatează de o societate.

Până în prezent, cu toate greutatele ce se întâmpină, s'au scos 30 vagoane de cărbuni de o calitate superioară.

Viile din România. După ultima statistică întocmită la ministerul domeniilor, viile din România ocupă în anul acesta o întindere de 142.714 hectare, dintre care 132.021 vii vechi, 9068 vii replantate cu viță indigenă și 1622 cu viță americană.

O dispoziție umană. Ministrul Horánszky a dispus, ca și funcționarii inferiori, servitorii și diurniștii să capete în caz de îmbolnăvire diete și spese de cură, dacă dovedesc, că nu s'au îmbolnăvit din vină proprie.

Milioane făcute fum. Direcțiunea regiei tutunurilor din Budapesta publică datele, cari arată câte milioane a încasat din vânzarea produselor de tutun. Țigări s'au vândut 247 mil. 299.821 bucăți, țigarete 590 mil. 544.145 buc., tutun 214.384 chlgr. tabac (de naț.) 22.072 chlgr. Suma încasată din 1 Ian. până la finea lui Iunie este 50 mil. 488.361 cor.

Tîrg în Arpașul-de-jos se va ține din 14—16 Dec. a. c. în locul celui neținut în Octovrie.

Vânzarea de semințe de pădure. Ministrul r. u. al agriculturii a alcătuit un conspect despre semințele de pădure, oferite spre vânzare de către proprietarii de păduri din țeară, care se poate consulta în biroul camerei de comerț și industrie din Brașov.

FELURIMI.

E dureroasă moartea? Această întrebare preocupă probabil milioane de oameni și teama de moarte își are de sigur originea în nesiguranța în care stă învălit această chestiune. Deși nu se poate răspunde în mod categoric, totuși din nenumăratele observațiuni făcute pe lângă muribunzi s'a constatat, că câte-va minute ba chiar câte-va ceasuri înaintea morții, nu mai există nici un sentiment de durere. Morții îi precede un fel de narcosă, de adormire, întocmai cum se întâmplă cu cloroformizarea.

Un mare medic și fiziolog dă următorul răspuns: „Eu n'am motive de a admite, că moartea e tot pe atât de dureroasă ca și adormirea în urma unei zile obositoare. Persoane, cari au fost crezute moarte în urma unui înec sau în urma unui alt accident, și au fost readuse în viață, ne asigură, că n'au resimțit nici un fel de durere. Ceea-ce se cheamă lupta cu moartea, nu e în realitate decât ceva automatic și nu e resimțit.“

Pe cât știm, nu ne putem aminti nici o persoană care, fiind readusă în viață, după o moarte aparentă, să nu fi mărturisit, că moartea departe de a fi dureroasă, e chiar plăcută.

Un om celebru, care fusese readus în viață în urma unei morți aparente, mărturisise, că înainte de a-și perde conștiința, ar fi auzit o muzică extrem de plăcută. O identică senzație avușese un om care era să se înecă. O femeie, care fusese lovită de un trăsnet, mărturisise, că e adânc convinsă, cum că moartea prin trăsnet trebuie să fie fără durere, de oare-ce dinău adormise ușor. Un om, căruia i-se rupse ștreangul dela spânzurătoare, avușese viziunea ca și cum ar fi intrat în paradis, încunjurat de toate mărețiile.

Fiziologii susțin, că înaintea morții dispăre mai întâiu simțul apoi inteligența. Ori-unde nu există simț, nu există durere. Moartea în ori-ce caz nu e atât de dureroasă precum se supune. Terminând voi repeți cuvintele celui filosof: „Nu știu pentru- ce m'aș teme de moarte. Drumul pe care l'au făcut mi de milioane de oameni înaintea mea, îl voiu pute face și eu.“

Joc „de a pălăria“. Așa se numește ultimul joc de societate berlinez. E caraghios de tot. În loc de ceasca cu ceal, feciorii servesc, pe la 10 ore seara, o duzină de forme de pălării de damă conținând panglici, o pană, muselină, ață, un ac. La un semnal dat de un clopoțel, fiecare din domni de față, ia una din forme și accesoriile și începe să confecționeze o pălărie. După zece minute, cei doisprezece Adonis își depun lucrul numerotat pe o masă și scumpele doamne defilează pe dinaintea celor doisprezece scârbe. În urma acestui examen, se acordă un premiu câștigătorului și musafirii se despart închipuindu-și că au petrecut în lege.

O vëzurăm și pe asta!

CRONICĂ.

Procesul „Cărții de Aur“.

În 24 Noembrie n., s'a început pertractarea procesului „Cărții de Aur“, înaintea juriului de presă din Cluj.

Pertractarea a condus-o br. *Szent-Kereszti Zsigmond* jude de curie ca president, avându-și de juri votanți pe d-ni Reimbold Artur și Szász Béla.

După citirea actului de acuză, care a durat aproape o oră, s'a început procedura de dovedire. Cererea acuzatului, ca pentru întregirea pertractării să fie ascultați mai mulți experți, a fost respinsă de tribunal. A urmat apoi rechizitorul procurorului și apărarea, susținută de dl adv. Cor. Brediceanu.

Pertractarea s'a continuat și a doua zi. Declarând juriul de vinovat pe dl Păcățianu, tribunalul i-a dictat următoarea pedeapsă:

Opt luni închisoare de stat.

Patru sute cor. amendă.

Una mie cinoi sute optzeci și șaptespe cor. spese.

Di Păcățianu a fost deținut imediat.

Alegere de protopresbiter. Sinodul protopresbiteral al tractului *Mercuri* este convocat a se întruni pe *Marți în 8 Decembrie n. e. în Mercuria* pentru a se săvârși actul alegerii de protopresbiter. Comisar consistorial este *I. Droc*, protopop și asesor consistorial.

† **Nicolau Vlad**, jude de trib. în pens., a răposat în Sibiu, în 22 Nov. c., la 10^{1/2} ore seara, în etate de 79 ani. Înmoartarea s'a făcut azi, la 3 ore p. m., în cimiteriul gr.-or. din suburbiul *Iosefin*, asistând un public numeros. Fie-i i țărina ușară!

O nouă fundațiune. Răposatul octogenar, *Nicolae Vlad* a lăsat prin testament o fundațiune de 48,000 cor. pentru stipendii. Fundațiunea va fi administrată de consistorul nostru din Sibiu.

Fapta generoasă a răposatului se laudă de sine.

Advocat român în Macedonia. Aflăm, că la Constantinopol dintre o sută de candidați pentru a căpăta diploma de avocați, au reușit numai trei; dintre acestia unul este tinărul român *Constantin Metta*, care este și licențiat al facultății de drept din București. Săptămă trecută a plecat la Bitolia, unde se va stabili cu reședința. Dl *Constantin Metta* este primul tinăr macedonean, care obținut acest succes mare și primul avocat român în Turcia. Causa națională din Macedonia este în drept să se aștepte la îndeplinirea multor speranțe frumoase din partea acestui tinăr, care pe orizontul întunecat al stării de lucruri de astăzi, apare ca un luceafăr pentru Românii Macedoneni.

Câne turbat. În Hamba a murat un câne turbat alți câni. El a fost omorât și ceilalți sunt închiși. Lucrul acesta îl spunem numai, ca să aducem aminte, că tocmai pe timpul acesta turbă cei mai mulți câni. O cauză principală e lipsa apei de beut. Când e zăpadă, cânele se folosește de asta, acum, pe vremuri așa uscate, află numai ghiță. De aceea trebuie grijă, ca cânele să aibă apă de beut.

Concert în Sibiu. Precum aflăm cu plăcere, celebrul nostru cântăreț de operă, baritonistul *Demetriu Popovici*, intenționează a da la începutul lui Decembrie a. c. aici în Sibiu un concert. Credem că publicul sibiian și din jur va primi cu bucurie aceasta știre și nu va scăpa ocaziunea de-a pute din nou admira pe domnul *Popoviciu* în arta sa.

Preot militar român decorat. Din Viena ni-se scrie, că preotul militar dl *A. Florian* a fost decorat din partea *Majestății Sale* cu Coroana de aur pentru merite.

„Foaia școlastică“, nr. 22, are următorul sumar: Cum poate să țină învățătorul pas cu progresul timpului? — Raport general despre activitatea „Reuniunii învățătorilor gr.-cat. etc.“ pe anul 1901/2. — Ioan *Frideric Herbart*, Schițare de prelegeri pedagogice. — Să nu pedepsim copiii trupește. — Masa studenților din *Biaj*. — Timbrarea cererilor în afaceri de-ale fondului regnicolar de pensiuine. — Raportul casarului. — Convocare. — Corespondență etc.

Moarte de om pentru un porc. Locuitorul din *Chișoda* (Bănat) *George Caragianu* cumpărase zilele acestea dela vecinul său *Iefta Iurgu* un porc cu prețul de 28 florini. *Caragianu* îi rămase dator lui *Iurgu* 8 florini, promițând că va achita acest rest în scurt timp. Dar *Caragianu*, care spusese, că va ucide porcul, nu l-a ucis, ceea-ce l-a făcut pe *Iurgu* bănuitor. El urmăria acum pe vecinul său, să vadă ce face cu porcul, căci se temea să nu rămâie păgubaș de cei 8 florini. Într-o dimineață observă *Iurgu*, că *Caragianu* vrea să ducă porcul la *Timișoara* să-l vândă. Se duse deci la vecinul său, voind să-l împedecă a-și vinde porcul, până nu-i va achita datoria. Vecinii se apucară la ceartă și bătaie. Când se băteau, eată că vine *Arsa Caragianu*, fiul în etate de 20 ani al cumpărătorului, și văzând cum tatăl său fu lovit peste cap cu un ciomag. *Arsa* se infuriă, alergă în casă și luând un oușit, îl implântă lui *Iurgu* în inimă. Nenorocitul murî pe loc. Uoigașul a fost arestat.

Din „Cartea de compunere“ a d-lui *Iuliu Birou*, învățător, a apărut și cursul al II. pentru cl. V. și VI., așa că învățătorii au la îndemână un op. complet pentru deprinderile stilistice. Și în partea a doua lecțiunile sînt tractate după treptele formale. Materialul e grupat după 3 graduri: copierea, imitațiunea și produțiunea liberă. La gradul ultim sînt tractate epistola și actele private și publice.

Cursul I. costă 50 bani, al doilea (188 pag., leg.) 1 cor. + 20 bani portio, și se pot comanda direct dela autor, în *Nagy-Tikvány*, p. *Kákova*.

Crime. Din *Lăpușnic* (Carag-Severin) se scrie, că flăcăul *Iosif Goșa* jurase lui *I. Bihoiu*, care avea mai multă trecere la o frumoasă din sat, răsbunare. Într-o noapte l-a pândit în tovărășie cu fratele său mai tinăr și când venia *Bihoiu* dela mireasa lui, l-a tocat în cap. La strigătul lui a alergat tatăl lui *Bihoiu*, dar și pe acesta l-au măciucat. Tata și fiul au rămas morți, cei doi uoigași sînt prinși.

— În *Mutnicul-mare* (Bănat) a fost ucis un țeran. Prepusul a căzut chiar pe primarul comunei, care a fost numai decât depus. Tot acolo a fost ucis păcurarul *Petre Avram* de alți doi păstori. Vice-comitele a făcut raport special despre aceste crime, cari s'au înmulțit din samă afară în partea aceea, dovadă tristă, că o samă de oameni sînt lipsiți de frica lui D-zeu.

Neorolog. Ni-se scrie din *Bistra*: Ziua de 22 l. c. a fost una din cele mai triste zile pentru unii fruntași din comuna *Bistra*. Atunci am patrecut la locul de odihnă pe *Georgiu Drajea*, unul din cei mai harnici membri ai „Reuniunii de muzică și cântări din *Bistra*“. Înmoartarea s'a început la 1 oră d. a. Actul funebral l'a îndeplinit on. d-ni preoți, *Alexandru Papiu*, *Petru Simu* și *Romul Marou*, toți 3 din loc. Cântările funebre le a cântat corul din loc cu lacrimi în ochi. În biserică s'a făcut prohodul. După acesta preotul *Petru Simu*, prin cuvinte foarte frumoase a arătat însușirile bune ale decedatului și a zis, că unu a fieceiula din coriști, viața și faptele repositului *Georgiu Drajea*, să-i servească de model, ba nu numai coriștilor ci întregii comuni. După aceasta prin cuvintele preotului și-a luat rămas bun dela neconsolabila soție și 4 prunci, și în fine dela consoții săi, cu cari împreună a servit în casa lui Dumnezeu. De pe marginea mormântului în numele decedatului parochul *A. Papiu* a rostit ultimul cuvânt de adio, care din ochii tuturor a stors lacrimi. D-zeu să-l ierte! *Un corist*.

— Cu inima frântă de durere aduc la cunoștiința tuturor rudeniilor, consăngenilor și cunoșcuților, că prea iubita mea soție *Ana Nicola* născ. *Condor* a încetat din viață, Joi în 20 Noembrie n. la 3 ore dim. în al 30-lea an al etății și al 9-lea an al fericiței sale căsătorii. Înmoartarea s'a făcut Sămbătă în 22 Noembrie n. în cimiterul gr.-or. din *Albac-Arada*. Jalnicul soț *Nicolae Nicola*, preot.

Faptă îngrozitoare. În oceanul pacific se confundase un vapor; 8 dintre oamenii de pe el au avut timp să-și facă o plută, pe care s'au scăpat, fără să-și poată însă lua cu ei ceva de rîndul mîncării sau al beuturii. Cinci zile au plutit pe ocean și în restimpul acesta unii înebunind s'au apucat să sugă unul dela altul sânge. O femeie, dela care au srupt sânge pe când durmia, a murit din cauza slăbirii.

150 de oameni înecați. După cum se anunță din *Sulina* (România), vaporul italian „*Bornia*“ părăsise portul cu 237 pasageri turoi, greci și italieni. Două ore după aceea a dat un signal de primejdie. Căpitanatul portului a trimis numai decât bărci de salvare, cari au ajuns la vapor chiar când se confunda. 82 persoane au putut fi scăpate, celelalte și-au aflat moartea în valurile Mării-negre. Între cei înecați e și căpitanul vaporului, care n'a voit să-și părăsească corabia.

Foc. Ni-se scrie din *Noul-român*: Duminecă în 10/23 Noembrie, a izbucnit în biserică românească un foc după ce eșiră oamenii din biserică. Paguba a fost cam de 50 de coroane, arzând un prapor frumos, icoane multe și mese. Causa a fost, că crăsnicul a lăsat lumini aprinse. Un pantofar s'a dus la pînțele cu niște galoși. Auzind focul trănind în biserică, a stricat ușa și a tras clopotul vestind să se adune oamenii, cari alergând au stins focul.

La fondul de 20 bani, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români din Sibiu, au dăruit următorii: *Dr. Victor Bontescu*, honved 1 cor.; *Dr. Lucian Borsis*, candidat de avocat 20 bani; *Nicolae Macrea*, honved 1 cor.; *Petru Tincu*, funcț. 20 bani; *Constantin Băilă*, honved 1 cor.; *Victor Tordășianu* 20 bani; *Vasile Crișanu*, notar în *Cornățel* 60 bani.

Hymen. D-ra *Augusta Vlăduș*, fiica directorului de bancă Iuliu Vlăduș din Turda și dl *Valer Moldovan*, cand. de adv. și-au sârbat cununia Sâmbătă, în 22 l. c. în biserica gr.-or. din Turda.

Logodiți. *Anișa Russu* și *Ioan Ojoiu* anunță fidețarea lor.

Dr. George Moga, medic de regiment la reg. de infanterie Nr. 50, staționat în Alba Iulia, a făcut cu succes examenul de medic de stat major, înaintea comisiei examinatoare din Viena. Intre 26 candidați Dr. G. Moga a eșit primul.

O familie arsă. Lucrătorul I. Moldovan, ocupat lângă Begheiu (Bega, Bănai), și a făcut o colibă, în care locuia nevasta și cei trei copii ai lui. În 15 l. c. noaptea s'a aprins coliba pe când întreaga familie dormea înăuntru. Tatăl s'a pomemat, când l-au fost ajuns deja flăcările, dar a mai avut atâta timp, ca să și deștepte nevasta și să scoată un copil afară. Când au vrut să intre părinții de nou în colibă, ca să mântuiescă pe ceilalți doi copii, coliba s'a surpat și copiii s'au făcut sorum. Părinții și copilul scăpat sânt în spital, având și ei rane grele.

Cutremure de pământ. Întreaga Americă centrală și cea de sud par a fi un singur vulcan. De curând au fost cutremure de pământ în Guatemala, unde s'au prăpădit mii de oameni, înscându-se în gazuri veninoase și lavă fierbinte. Pe lângă năpasta aceasta mai e și alta: cete de tâlhari cutrieră țeara și omoară pe fugarii scăpați de vulcani, ca să i jefuească.

Din oraș — sat Becicherecul-mare e un oraș cu peste 22 mii de locuitori. Locuitorii însă nu mai sânt în stare să susțină cheltuielile cele mari — aruncurile comunale sânt de 87 procente — și acum își bat capul cum și-ar pute preface orașul în sat. Orașe de felul acesta mai sânt și altele.

Pentru onomastică. Președintele Reuniunii sodalilor români din Sibiu, dl *Vic. Tordășianu*, din prilejul onomasticii sale, contribuie la »Fondul de 20 bani«, creat pentru achiziția unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români: 5 cor.; la »Fondul veduvelor și orfanilor meseriașilor români« 5 cor.; la »Fondul Maza învățăcelilor meseriașilor români« 5 cor. și la »Fondul Avilului«, întemeiat de »Reuniunea română de înmormântare din Sibiu« 5 cor., în total 20 cor.

Un fugar dela miliție. Măcelarul din Bistrița, cu numele Balischer, care servia la artilerie în Sibiu, a desertat înainte de asta cu câteva săptămâni și s'a dus la Reghin, unde de trei săptămâni trăiește la proprietarul Gunesch. Acestuia îi spunea, că a fost bolnav și că are concediu de trei luni. Gunesch, care e o rudă îndepărtată a lui Balischer, l'a crezut cu stăruință mai virtuos, cu cât desertorul își ținea un braț mereu țepăn. Zilele acestea însă Gunesch s'a dus cu nevastă-sa la Bistrița și lăsa pe Balischer să i păzească casa. Balischer însă și-a arătat recunoștința pentru ospitalitate cu aceea, că a vândut în absența lui Gunesch toate bucatele ce le avea strinse și tot vinul din pivniță, pe urmă l'a furat hainele și a mai estorcat și dela neguțetorul de fărîmă Margessius 120 coroane. Îmbrăcat astfel în haine bune și cu punga plină de bani a luat drumul spre comuna Petelea, unde a fost prins de gendarmi tocmai în momentul, când își tocnea o căruișă, cu care se plece mai departe.

Foamete în Finlanda. După știri venite din Petersburg, în Finlanda va fi anul acesta o foamete mai grozavă ca în anul 1900. Miseria populației e îngrozitoare și milioane ar trebui, ca să se poată alina.

Din America. Am fost obișnuiți să aducem tot vesti bune despre purtarea Românilor noștri din America. Acum primim din Canton (Ohio) o scrisoare, care va produce multă supărare. Ni-se scrie adevărat:

Estă ce isprăvuri fac Români din Sâmbăta Infer. prin America - de - nord. Venind aici să și agonizească ceva pe viitor, dar adunându-se toți conrătenii la oaltă s'au hotărît să bea niște bere de părere bună, căci au sosit doi oameni venind din patria noastră. Bând mai multă bere s'au călmăcit la cap și au început pricina între George Muntean și Nicolae Berteș, adevărat Nicolae Berteș, ca cumnat n'a vrut să lase pe G. Muntean să se bată cu Vasile Șuteu, dar s'au apucat și s'au bătut cumnații la oaltă, George Muntean a luat o sticlă și o arunce în Vasile Șuteu, acesta a eșit afară și din nenorocire a dat sticla în perete și s'a spart și o țandară de sticlă a sărit în ochiul lui Ioan Gavrilă spargându-i-l de au trebuit să-l scoată medicul afară și lui George Muntean i-a apucat urechia N. Berteș cu dinții, rămânându-i jumătate în gură. Văzând, că George Muntean e plin de sânge au luat o cană și i-au spart capul lui Nic. Berteș în patru locuri. Ceialaltă, aproape 20 de persoane au fugit afară pentru frica poliției, dar fiind casa la o parte de oraș și a fost noaptea la orele 12, n'a băgat de seamă poliția numai la un târziu de o jumătate de oră s'au întors Vasile Șerban cu Valerie Mândrea de i au despărțit, că altfel se omorau. După ce i au despărțit, G. Muntean s'a dus la cartierul lui Vasile Șuteu și l'a aflat în pat dormind; s'a pus și l'a bătut și a fugit. Dimineața i-au dus pe toți la oficiu fabricii, adevărat George Muntean cu urechia ruptă, N. Berteș cu capul spart și Vas. Șuteu cu capul umflat, Ioan Grăvilă cu ochiul spart. Momentan au telefonat după 2 doctori și i-au operat, așa dară după ce i-au operat, i au și judecat să plătească lui Ioan Grăvilă 100 dolari pentru ochiul.

Unul din cei de față.

Familie pustiită. Un caz grosnic și fără păreche s'a întâmplat în comuna Tinta din comitatul Sáros. Femeia învățătorului Konecsni a tăiat cu briciul grumazul a trei copilași ai sei. Lucrurile s'a întâmplat astfel:

În Tinta s'a zidit școala nouă și cu îngrijirea edificării s'a însărcinat învățătorul, care însă nu a manipulat nici un ban și prin urmare nu avea răspundere. Înainte cu trei săptămâni s'a constatat, că cheltuielile zidirii nu corespund întocmai preliminarului de spese și spre scopul acesta socotelile s'au predat unei comisii spre lichidare.

Femeia slabă și fricoasă a învățătorului a fost îngrijită, că bărbatul ei, de altfel de tot nevinovat, va avea neplăceri, de aceea cu ocaziunea lichidării a ascultat la răș. Sufletul ei temător s'a mișcat și mai mult la auzul unui cuvânt, pronunțat de un membru al comisiei, amenințând pe învățător:

— Vă voi băga pe toți în temniță!

De aci încolo nefericita femeie necontentă a tremurat de soarta bărbatului, care înzădar o liniștea, că nu e absolut vinovat în afacere. Acum în urmă părea a se fi mai liniștit și dinca. Ieri dimineața s'a apucat foarte liniștită de lucrurile ei. Bărbatul i-s'a dus de acasă — cum spunea — să ajute în cancelaria notarială. Abia însă a eșit din casă nefericita femeie s'a închis cu copilașii ei trei în odaie și cu briciul le-a tăiat unul după altul gâtul.

Cătră 10 ore s'a reîntors bărbatul și aflând ușile încuiate, a bătut sevrău. Cu ajutorul unei scări a pătruns prin fereastră în odaie. Grozavă scenă i-s'a înfățișat. Nevasta-sa cu o privire sălbatică sta cu briciul în mână într'un colț, ear' înaintea ei zăceau cei trei copilași într'un lac de sânge.

Femeia a fost deținută și transportată în temnița din Eperjes, unde stă sub observarea medicilor. Starea ei sufletească acum e normală. A declarat, că a voit să se ucidă și pe sine, dar bărbatul într'aceasta a sosit acasă și a împedecat-o.

Intr'o cafenea. *Băieșe*, strigă o Englezoaică grasă, deschide fereastra, mă năbușesc.

— *Băieșe*, strigă o altă Englezoaică — dar' foarte subțirică, închide fereastra, mor!

— Deschide, îți spun.

— Închide, n'auzi?

Atunci, un călător, năcăjit chiamă pe chelnăr:

— Lasă fereastra închisă până ce se năbușe cea dintâiu și pe urmă închide-o, ca să moară și cealaltă.

Veste bună. Românii din Ciclova au cumpărat o moșie străină de 800 jupere. Gazeta lui Kossuth »Függ. Magyarország« varsă foa și cătran, fiind că Românii au mai pus mâna pe un pământ, care de bună seamă în veacurile trecute tot românesc a fost, zicând între altele: »După încheierea contractului »Valahic« au cutrierat satul cântând cântece »valahic«. Bucuria era nespus de mare între »Valahic«, mai vârtos, că Dr. Eckery era unicul proprietar maghiar în comună și acum în Ciclova n'a mai rămas nici un Maghiar.

Condamnați la moarte prin streang. Păstorii de oi Alexe Dobje și Mihail Bura din Cămarzara (comitatul Sătmăruului) au omorât pe păstorul Gheorghe Bura și l-au jefuit. Curtea cu jurați din Sătmăr i-a condamnat pe amândoi Vinerea trecută la moarte prin streang.

Câne turbat într'o școală. În școala primară din Ojdoș (comit. Trei-soane) a intrat zilele trecute un câne turbat tocmai când băieții se pregăteau a merge spre casă. Învățătorul Kovacs sări în apărarea elevilor sei, apucă cânele de grumazi, însă cânele printr'o amuzitură s'a liberat din mâinile învățătorului și-l mușca pe acesta la gât. Biețutul învățător grav rănit fu trimis la institutul »Pasteur« din Budapesta.

Venitele casei domnitoare de Habsburg. Acum din incidentul debaterii asupra proiectului prin care se cere augmentarea listei civile, revista »Tipographia« din Budapesta publică o socotelă despre venitele anuale ale M. Sale Monarhului și ale arhiducilor. Lista civilă din partea Ungariei era până acum 93000.000 coroane. După noul proiect va fi de 11.300.000 cor. Tot atâta ar căpăta și dela Austria. Laolaltă deci 22.600.000 cor. Maiestății Sale și curții imperiale și regale. Avera privată a Monarhului face 400.000.000 cor. care conștă din bani gata, hârtii de valoare proprietăți de pământ, casteluri ș. a. Venitul curat anual se calculează cu 31.000.000 cor. La zi i-se vine monarhului 84.931 cor. la oră 3539 cor. Arhiducii, afară de cele 100.000 ce le primește anual fiecare din ei ocupă posturi înalte în armată, apoi fiecare dispune de avere privată. Așa d. e. moștenitorul repausatului arhiduce Albrecht a devenit stăpân peste o avere de 1000.000.000 cor. adevărat un miliard.

Daruri pentru biserică. Biserica din Șarpatoc a primit următoarele daruri dela Români aflători în America:

Din Șarpatoc: Ioan Țanț, Mihail Ganea, câte 5 dolari 25 cenți; I. Brândușă, 5 dolari.

Din *Daneș*: Nicolae Lazar, Constantin Muntean, câte 2 dolari, Nic. Brânduș, Ioan Neagu, câte 50 cenți; Eronim Cristea, 25 cenți, Mitrofan Brânduș 1 dolar, Ioan Dâlbea, 1 dolar, Iosif Bendorfean, Gavrilă Mosora, Iosif Mosora, Ioan Muntean, câte 25 cenți; George German, Elisaveta German, Ioan Lazar, Ioan Dop, Manuil Lazar, Petru Bunea, câte 50 cenți; Ioan Covaciu, C. Goga, câte 25 cenți; Ioan Hudea, Ioan Gheaja, câte 50 cenți; Zaharie Covaciu, Ioan Hudea, câte 25 cenți; Iosif Căbaș, Iosif Brânduș, Zaharie Bunea, Ioan Constantin, Nicolae Tilișea, câte 50 cenți; Zaharie Dop, 25 cenți, Zaharie Goga, Victor Cristea, câte 50 cenți; Nic. Dop, 25 cenți, Petru Dop (familia), 50 cenți, Ana Dop (familia), Onisim Dop (fam.), Zaharie Brânduș, Iosif Selevșan, Ioan Brânduș, Ioan Ticușan, Teofil Cristea, Zaharie Muntean, Zaharie Regman, câte 25 cenți. (Va urma).

Omul se naște adese-ori cu microbul distrugerii în sine, deși se prezintă în afară de tot frumos. Mulți sunt, cari sufer de tuberculoză, și totuși au o față sănătoasă și numai ochiul pricepător al medicului poate să recunoască boala omoritoare. Tusa continuă e foarte de prevestitorul tuberculozei nemiloase. Prin catarul bronchial, afecțiuni dela virful plămânilor, astmă, nădușeli, catar de plămâni, scupare de sânge, respirație îngreunată, dureri de gât, tuse grea și răgușală, pielea mucoasă e mai expusă infecțiunii prin bacilii tuberculoși și e de datorința ficăruia, care suferă de aceste boale, să ia măsuri prealabile. Un mijloc foarte eficient contra tuturor acestor morburii este „Pectora”, care a întrecut toate celelalte mijloace recomandate contra acestor boale. Cine vrea să obțină „Pectora” veritabil să se adreseze de adreptul la farmacia „Diana” în Budapesta, Károly körut 5. care îi trimite în pachete à 2 cor.

Dare de seamă La producțiunea din 20 Octomvrie a. o. aranjată de reuniunea femellor române din Agnita au intrat ca suprasolviri dela următorii domni:

N. Moldovan, protopop 2 coroane 20 bani; Ioan Tot, preot 40 bani; M. Păcală, preot 20 bani; Codoiu Codrean, I. Petrișor, preot, I. Paicu, inv., N. Bobeș, preot, M. Suci, învățător câte 40 bani; I. Savu, preot 20 bani; Nicolae Gavrea, preot 20 bani; Dumitru Duca, notar 1 cor.; Mihail Holerga, preot 40 bani; dl prim-pretor Schreiber 40 bani; Cosma, preot 60 bani. Căroră și pe aceasta cale li-se aduce mulțumită publică. Agnita, 24 Octomvrie 1902. *Maria Părău*, presidenta reuniunii.

Daruri de Crăciun pentru săracii noștri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață vecinică.”

Inscripția pe icoana Maicei Domnului, din localul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

E frig! Corpul omenesc are acum ca nicăcând altădată, mai multă trebuință și de adăpost și de alimente și de îmbrăcăminte. Cei mai favorizați de soarte, cei înzestrați dela bunul Dumnezeu cu averi, și-au adunat până în acest timp de amortire, în jignișele lor

cele trebuincioase pentru traiu. Mulți sunt întrenoi însă, cari deși muncit-au din greu în tot timpul, nu le-a fost dat să aibă tocmai pentru acest anotimp al crivețului și înghețului cele mai neapărate pentru încălzirea corpului și a inimii. Ajutorarea celor lipsiți e una din datorințele creștinești profesate de *Isus-Omul*, care pentru a noastră mântuire s'a născut, a viețuit între noi, moarte a luat și earăși a înviat.

Învățăturile dumnezeiești ale mântuirii lumii să încălzească mai ales acum inimile noastre pentru lucruri bine plăcute și lui D-zeu și oamenilor.

Conduc de aceste considerațiuni de înaltă morală creștinească, comitetul Reuniunii noastre de câțiva ani încoace își numără între a sale datorințe a apela la inimile generoase pentru câte un picur de balsam vindecător pe seama celor lipsiți. Câte mame văduvite și numai cu sufletul în oase și incunjurate de număreroși copii, câți orfani nevinovați și câți oameni scâpătați și neputincioși versat-au lacrimi de mulțumită și înălțat-au rugăciuni de recunoștință pentru toți aceia, cari îndurare au avut pentru ei, și earăși câți din cei milostivi n'au avut mulțumirea sufletească bine știind, că din darurile lor, părtași au făcut pe cei cari vrednici sunt de miluire.

Rugămintea noastră prea umilită de data aceasta este, ca cei cari nu trăiesc în lipsuri să binevoiască a ne sta și acum într'ajutor la împlinirea acestei datorințe creștinești.

Darurile sunt a se preda în localul Reuniunii noastre și se vor împărți între săracii noștri în ajunul sărbătorilor Nașterii Domnului.

Sibiu, 12/26 Nov. 1902.

Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Vic. Tordășianu, Ioan Apolzan, president. notar.

MAI NOU.

Dl T. V. Păcățianu a fost pus în libertate.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 10 80—12.—, oară 7.——8.20, orz 7.——8.—, ovăz 4 20—5.—, cucuruz 6 40—8.— cor. 10 onț 58—66 bani.

Piața banilor din Sibiu. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 18 80; 20 lei (argint) 18.64; lira turcească 21.40; lira engleză 23.76; 20 marce 23 40; napoleonul 19.—; rubla (hârtie) 2 52, rubla (argint) 2 45 cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul G. Maroși, Hususău. Posibile sunt frumoase, dar' prea batjocuritoare pentru o comună întreagă

Dlul Pavel Gruescu, Clec. Adresează te la societatea economioă „Agricola” din Hunedoara.

Reuniunea de lect., Telciu. La societ. econ. „Agricola” din Hunedoara.

Dlul Em Corfariu, Agnita. În foaia noastră nu s'a publicat nimic, de aceea trebuie să te adresezi la „Tel rom.”

Ab. 5671. Dalboșef. Sânt bune, dar' pentru noi Români sânt bune tovarășile Raiffesen, la cari sânt stăpâni cei-ce le înflințează. Oareși statute dela dl Victor Tordășianu din Sibiu. De altminteri am publicat și noi.

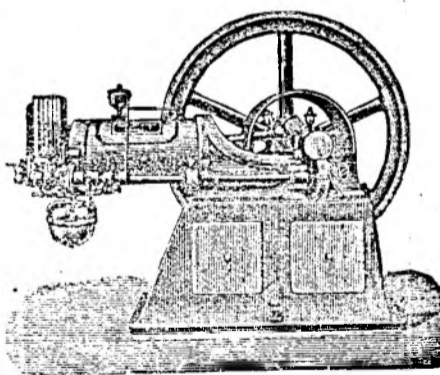
Dlul Petru Duncea, Livadia. Dicționarul maghiar-român îl capeși la W. Krafft. Adresează-te lui, căci are mai multe feluri.

Dlul G. Ciocnea. Premiile se scot în persoană și se subserie primirea lor.

Dlul I. Dobre, Re'en. Sânt mulți fără lucru și alci.

Dlul Ioan Zolagă, C-S. Mărtin. Dela W. Krafft, Sibiu, broșura „Ostașii noștri” de V. Alexandri cu 3) bani + 5 porto.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni Isăif Mersășit.

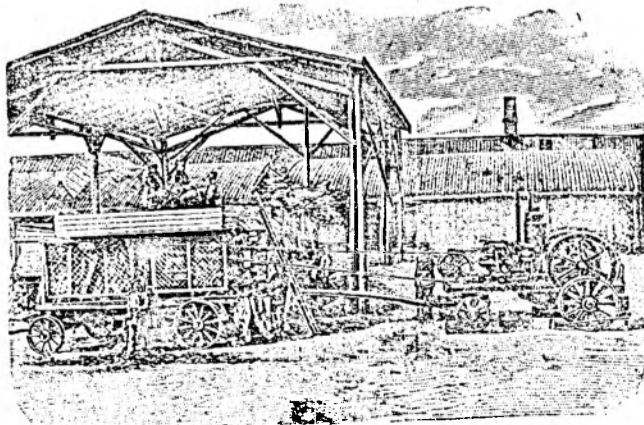
De însemnătate pentru morari și toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari și economi!

Locomobile de petroliu „OTTO”

cea mai ieftină și mai bună putere motrice pentru îmblătire.

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO” de petroliu,

renumit pentru simplitatea sa, ieftinătatea cu care se poate mîna, mînarea ușoară, siguranța folosirei.

Langen & Wolf,
fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút nr. 59.

Reprezentanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini
Andrei Török
în Sibiu.

Acolo espot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminare de prețuri se dau gratuit. 78 7—12

De închiriat

este în Ocna-Sibiului (Vizakna) sub nr. 752, la poziție bună o casă potrivită pentru deschiderea unei prăvălii. Casa constă din 2 odăi, șură, grajd și grădină mare. 86 2-2

Informațiuni la **Susana Lazar**, Sibiu, strada Morii nr. 18.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin călindar românesc

Călindarul Poporului pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de 40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipografiei”, societate pe acții în Sibiu, strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării din țară.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința prea onoratului public din localitate și provincie, că

franzelăria și magazinul de făină

din strada Cisnădiei nr. 44 le-am strămutat în strada Urezului nr. 27, mai înainte M. Reinhardt.

Mulțumind onoratului public pentru binevoitorul sprijin, rog a mă onora și în localul cel nou, promițând că voi mulțumi după puteri onorabila clientelă.

Totodată se primesc și comenzi pentru pomeni:

Cu stimă

Petru Moga,

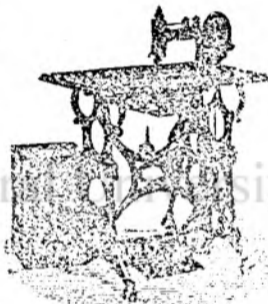
franzelar în Sibiu strada Urezului nr. 27.

87 1-2

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul meu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 3 37-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atenție în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăell-mare Nr. 8.

9 15-26